

A

0001194729

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

10/12/12

Lee/Oee

380

Silvija Strahimira Kranjčevića

BUGARKINJE

U SENJU.
TROŠKOM I TISKOM MARIJANA ŽUPANA.
1885.

Sadržaj.

	Strana
Posvetna pjesma	I.
Hrvatskoj	1
Narodu	4
Radniku	8
Hrvatskoj majci	11
Senju — gradu	14
Na Nehaju	18
Nad razsapom moga grada	20
Bog i Hrvati	25
Suzi roblja	28
Lovoru	31
Utjeha	34
Poviesti sud	36
Plaća pravde	39
Hrvatica kod koljevke	43
Moć osvete	48
Liek tužnoj ljubavi	51
Jadnica	53
Krvave šuze	55
Grobovi	67
Najvećemu mučeniku	73
Malenim velikanom	76
Na prvi susretaj	79
Plani okom	82
Želje	83
Udovičin novčić	85
Stisni novčić	86
Na odru staroga ljeta	87

Spustih oči	101
Minite me	102
U ponoćje	103
Sjeni majke	106
Klekoh tebi na grob	110
Tajna moć	112
Sonetni vienac	113
Ja uzrieh tebe	128
Večernice	130
Čuj	138
Život i ljubav	140
Kad bi	142
Ljubimo se	144
Uz prozor	146
Primorkinji	148
Tvoj vienac	150

Na strani 74. u 4. redku: *Kada gledam, kol su tebe su tebe izmučili*;
čitaj: *Kada g'ledam kol su tebe izmučili*.

Na str: 75. u 8. redku: *sannom*; čit: *sanom*.

Na str: 116. u 6. redku: *vragom*; čit: *vragova*

Na str: 145. u 5. kitici njesto zadnjeg stiha: *Kad te ljubi delcat*
— *žena*; čitaj: *kad te ljubi — žena*.

IV.

USPOMENI
Augusta Šenoë.

Maglovit vel, kad još mi dušu vio,
Djetinstva kada grijali me danci,
Kad cvieća šar mi svaki trn još krio.
I motali se svud još nevin-sanci:
Ah, svud kad milo smijalo se nebo,
I raj kad meni smiešio se cvjetan,
Kad nit sam žalbe, nit utjehe trebô:
Tad nošah dar, a ne znah, kako sretan!

Izvedljiv gled mi na sve željan pao:
I gledat stadoh neba kruge tajne —
I nevin uzdah odaslat sam znao
Pod one zvijezde — božje oči sjajne.
Oj, sve je nješto u tih prsih vrilo
I čeznja srce morila je njeka —
Al nisam znao, što se u njem krilo,
Al nisam znao, kakva kob ga čeka.

I drhtah krajem kao kao leptir šari,
A sladki nemir sve me nekud vio —
U prsih bukti, u prsiju žari,
Na javi snivah, u sanku sam bdio.

Tajnovit dah sve nosio me hitra
U krilo majke, sad iz krila njena;
Baš tako perce na lahorku titra
I drhće grana vjetrom polomljena.

Al u taj tren i pune ove grudi
Taj tajn dašak izdisat su stale
Romoni glasak jedan ih probudi,
Trepereć s njega žice zaigrale!
Zanesô piev me junačkog mu grla
I u svijest pjesma prenula me sveta;
To tvoj bje glas — oj, slavo neumrla,
To tvoj bje piev — oj, diko našeg svieta!

Pojimat stadoh i svoj zanos rani,
Po cvieću tvom sam kao pčela lietô,
A duši novi zasiru'i dani,
Odkada pienje slušô sam ti sveto!
Ah, na tih pjesmah grudi moje mlade
Odgajale se kô na majke krilu,
I sretan čas, kad Bože meni dade,
Te tvoju začuh pjevalicu — vilu!

Na vrućem onom cvoga srca žaru
Ja učio sam, što je dar s nebesa!
I onom stoput začudih se maru,
Gdje plamna duša zemske brige stresa.

Ah, tebe, tebe nisu cijenit znali,
Ti mrtva glavo, al pjesniče živi,
Pojimat sad tek genija su stali;
Al pravda sbori: nek se kaju krivi!

Ti trudne nama noći si žrtvovò,
Zaradit krušca, dok si morò danju!
A tad si plaman i plamno maštovò
O ljepšoj dobi, ljepšem ob uzdanju!
Gospoda naša raj su sladjan snila,
Dok ti nam slavu pisao si zlojem,
Al nisu onda nikad pomislila
Da klet ćemo ih — a na grobu tvojem!

Baš živom željom njekoć sam se nadò,
Da i mom oku čas će sreća donit,
Kad pred te čelo spustio bih mlado,
Kad geniju bih mogò se poklonit!
I čas je došo! ali, jao jao,
Još prije tvoja slomiše se krila,
Kod križa tvog mi korak zadrhtao,
Nad grobom mi se želja izpunila!!

Al, spavaj mirno, grob, gdje genij snije
Vjekovita je knjiga otvorena
U kojoj ljudstvo prerodjeno štije
Zakònar svieta po njem posvećen!

VII.

Ah, daj, da i ja na toj stazi mojoj
Božanstvu s gricha ne budem si kriv;
Nek duh se misli uvijek klanja onoj:
„Vilovat do viek, il mrtvovat živ!“

VIII:

HRVATSKOJ.

Razkrivaj se raju, planite nebesa
S anđeoskog plama u tom trenu svetom,
Kad s nje kopren skidam — u prah, oj, čudesa,
U prah pred tim božtvom, pred tom ženom spetom!
Suzna su joj lica, o rukû joj visi
Sa krvavog gvoždje zahrdjalo znoja — — —
Je l' to tebe gledam, jao, kakva li si
Izmučena majko, oj, Hrvatsko moja?!

Na skršenih daskah drhturiš li tako
Kraljice moguća, nesretna i tužna,
Podupriev si glavu, trajuć kojekako
Tuj li, majko, čekaš čas pokopa suzna?!
Oj, zar zbilja misliš, da ti usnut valja,
Oj, zar zbilja čutiš, grob da čeka tebe?
Lažna ptica kuka: prah da zadnjeg kralja
I budućnost našu za uvič pogrebel

Ne! ti nisi tužna, jer o žiću dvojiš — — —
S tegotnijih rana padaš u očaje!
Kô silovit vihor ti uzdahe rojiš —
Al da kuneš sina srce ti ne daje!

Gle, to srce, majko, milosrdnog dara,
Mileno i krasno kao doba cvjetno,
Gle, to srce puno nebeskoga žara,
Mila moja majko nije, nije sretno!

Što ćeš? Je l' da kucaš neljudem o vrata,
Da moljakaš ono, što te Bogom patri — — —?
Joj ta tebi mnogi ne bi od Hrvata
Dao ni da žila otopiš o vatri!!
Već bi klete ruke pograbile tebe,
Uz konopac da te preprodadu griješno;
Što da majka ti si — mareć tek za sebe,
Osim zvonke kovi, sve je njima smiešno!

Već ti gledaj majko, gdje pred tobom padam,
Sretan, jer bar tebe majkom znati smijem!
Tuj u krilo tvoje mlado čelo skladam,
Tuj o tvojem vratu dug zagrljaj vijem!
Sve je moje pusto, cielim, majko, plamom
Pred tebe se spuštam, jer si sve mi milje;
Jednom dušom dišem — tebi žrtvovanom,
Jednu crkvu imam — tvoje to okrilje!

Tuj ti mladjan kažem: da nas ima dosti
Prokušanih biedom, odojenih jadom;
Što ne ćemo živit kao od milosti,
Već podignut tebe ma i krvnim radom!

•

Do trpećeg križa oko svih nas nosi,
Zapinjuć o čelo propetom božanstvu,
Zavidna nam ustna krunu onu prosi — —
Nek bi tebi bili, On što čovječanstvu!

Oj Hrvatsko sveta, kad ću tako za te
Pod žrtvenik klonut čela moći vedra?
Kad te majko, traci slobode pozlate,
I mrtva će meni uzdrhtati njedra!
Možda za te slave ti ćeš tugo moja,
I moj uz grob stati, pa zaplakat tio:
»Snivaj tužna žrtvo iza nepokoja — —
Mrtav si mi ponos, živ mi vjera bio!«

A sad majko mila, dok se jošte bijem,
Daj, da s puta tvoga nikad ne bih skrenô;
Pusti, da ti ruke o vrat sladki vijem —
Tà da tebe nemam jur bih davno svenô!
Ti me tako kriepe, ti me vodi sobom
Kroz trnje sve tamo, gdje je slava tvoja —
Da uzmognem majko, vragu ti nad grobom
Kliknut »Zdravo sretna, oj, Hrvatsko moja!«

NARODU.

U tri driemež — speta žrtvo!
Pa na grudi padni te — —
Sgrijat ću ti srce mrtvo
I te prsi zamrle!
Kad za nikog žara bilo nebi,
Za te, rodc, plamtio bi plam!
Dodji sad ću da otvorim tebi
Gorkih mojih uspomena hram — —
Gledj: tuj groblje — vel još po njem prši
Na njem piše: Pokoj sreći tvojoj!
Tekar drhtne — — pa se gubi — —
I kô kada srce pukne,
Mojom crkvom kobna ptica hukne — — —
Pustara je suha, gluha,
Pepeo se po njoj širi,
A sried toga groboduha
Biedan grobak u jad viri . . .
Mil to grobak, gdje sam — jao!
Svoju sreću pokopao!
Al bje jednoč, kad sa oka moga
Gorka suza na taj grobak kanu
I grobak se ganu,

A iz suze te
Proniknula klica — —
Pa od tada — gle —
Sjetno drhće grana ovih izpod hvoja:
Spavaj mirno, ti ljubavi moja!
 To je mjesto sveto
 Paklu oteto,
 Amo roblje speto,
 Amo siroto!
Amo, amo mučenici,
Koji trpe, amo svi!
Svi smo u svom prognanici,
Jer nam duša podla nij!
Ovdje ćemo trpit,
Ovdje ćemo stradat,
Grob na grob nahrpit —
Ali — se i nadat!
 Jer nij' sramno, kad te crni vraže,
 Poput crva nogom gazi kletom;
 Kukavicom tek te slabost kaže,
 Kad kô crv si svijô se pod petom!
Sried tog mira, sried tišine gluhe,
Diži u vis ruke suhe!
 Tuj ćemo se molit
 Tuj ćemo žalovat
U tom hramu gojit ćemo dušu,
Koja će nam lanac krut odkovat!

I tuj ćeš se, žuljna ruko
A na glavu spustit moju:
Nek bih plakô, nek bih kukô,
Tugu samo čuteć tvoju!
 Zavjet ću ti tuj ponovit,
 Tuj ćeš, biedo, mene blagoslovit!
Oh, moj puče, janje ti mileno,
Na zaklanje davno povedeno,
Dodji k meni u samoću moju,
Da u dušu ja zaronim tvoju.
Ti kad živiš — i ja onda žijem,
Ti kad trpiš — mir i mene minô,
Ti kad mriješ — i ja onda mrijem;
Tvoj sam čitav biedna domovino!
Dodji amo, ta i usried jada,
Kad se s tužnom tužna duša sklada
Sreća niče!
Dodji amo bolni mučeniče!
Jedna kap nam bit će pilo,
Dielit će mo koru istu,
A na nebu jednom Kristu
Molit će se ustne milo:
Nek u jedno braću složi,
Ko što jedan tek je priestol boži!
Jošte, ljube ove prsi moje
Ma da srce na prelomu pati,
Mlado čelo jur mi krvavo je,

Al će za te još krvarit znati!
Oj na grudi zagrljaja mlada
Svinuti ću milijone jada;
Što još driema — daj probudi Bože,
Što je budno — to jače razžari,
Preni braću, da se slogom slože,
Osviesti nas osvetniče stari!
Tà od Soče do Dunaja hladna,
Sve od Drača do Rabice vode,
Svud su braća i jednako jadna,
Al dost jaka da Kajina rode!
Sve se trga — vjeru zmiji daje;
Joj Hrvata Hrvat ne poznaje!

Ali amo i oćuti jade,
Kako grud mi nad neslogom pati;
Ljubav moja nek ti sviesti dade,
Pojmit ćeš ju, pa se nećeš klati,
Već ćeš kleknut razcjepkani rode
Uz zastavu hrvatske slobode!

Dodjite mi — ljubav grieha prašta,
Svi ste biedni, svi sirote moje;
Spoznajte se djeco siromaštva:
U bratstvu nam ime veliko je!
Na ljubavi mučeniče moj
Osušeni cvieta lovor tvoj,
U vienac se posavija sveti —
Uzdaj mi se, puče razapetil!

RADNIKU.

Amo ruku, biedniče, podaj sada,
Amo ruku, žuljeve da ti mučne
Moja ustna drhtava pri tom vidu
Poljubi srčno!

Izjav suda, kojim nas nebo kivno
Za grieh prvi u raju prvom prokle,
Na tih žuljih, krvavih na tih brazdah
Upisan vidjam — —

Sve, oj, patnje, kojimi rod je ljudski
Boj vojevô veslajuć k cilju svomu,
Sve te jade povijest tebi samo
Skleše o čelo!

Viekom mučen, izmučen nikad — stojiš
Kô spomenik, po kom je vječna ruka,
Pero svoje umaćuć nam u suze,
Pisati stala

Naših jada bezbrojne duge liste,
Našeg žića krvavih priča jato,
Naše boli uzdahe; poput vihra,
Svemir što pune.

Takav stojiš — izklesan kao mramor,
Il se misliš do Boga vinut tajnog,
Pa mu s glave skinuti krunu, vječnog
Vladanja znamen!?

Na njoj kušat, nebi l' u magli onoj,
Što 'mu s čela omagli plamno zlato,
Čitat mogô buduću sudbu svoju,
Što li te čeka!?

Ali miruj! neznam ti kakva nebom
Krvca struji — meni se modrom kažel
Zemlje drž' se — tuj si mi sijao znojem,
Tuj ti i žeti!

Pa mi pregni, žuljne si dlane protri,
Znajuć dobro: čovjek da pravi ti si,
Kralj i care s prosjakom da su biednim
Braća jednaka!

Nema druge — žena nas sviju rodi,
Jednim prahom otekla noga gazi,
Kud i carska zlata se kola vrte . . .
Svi smo jednaki!

Dok nad svimi jedno se nebo penje,
Dok nas na sviet radjaju svih bez krune,
Dok se isti kroz kosti vlače crvi — —
Razlika gdje je!?

Ustaj, brate! predsude neka padnu!
Viek to pita, prosvjeta pravo traži,
Ustaj, brate žezlo će strunut prije
Drenova štap!

Pa kad jednom uz druga družu prodje
Miran, sviestan, slobodan i bez straha,
A da robski ne bude sagnut morô
Poštenih pleći —

Tad će, Bože, rajskog sa svojcg visa
Smieh sa lica, patniče, odat tebi,
Pa će šapnut: „Savršen sada sviet je,
Radnik ga stvoril“

S toga amo, junače, podaj ruku,
Da ti na njoj žuljeve one krvne
Svomu čelu pritisnem, kô pobožnik
Svetačke moći!

Pa mi spoznaj: željezo kuda uz znoj
Marno pade, tuda čudesa niču!
Ti si pozvan svim nam budućnost stvarat,
Ajd — pa ju stvoril

HRVATSKOJ MAJCI.

Hrvatice, oj, kćeri roda moga
I mučeničkog naroda ti nado,
Ja mukom istog zaklinjem te Boga
Sad čuj mi glas — i svij ga srcu rado.
Znaj, djeca tvoja dar su samog neba,
Za osvetnike, da odgojiš plod:
Tà sad, il nikad značajeve treba
Taj izmučeni i nesretni rod!

Hrvatska majko, još za mladih dana
U grudi sinku jal na vraga dubi;
Nek pravde plamom plane na dušmana,
Nek narod svoj kô duše spas oblubi,
Nek omili mu hladni cjelov smrti;
Nek uhu njegvom privikne se plač,
Da mirnom dušom krivdu može strti,
Kad u ruke mu pravda tisne mač.

I pričaj njemu: kakva bje nam slava
I pričaj njemu: na što sad smo spali,
O krvniku i odsječenih glava — —
I o svem, čim su nas darivat znali!

Dà sve te, majko, riši mu strahote,
Što Hrvat ih je pretrpio rob;
Da u odbiru smrti il sramote
Svom dušom radje on izbere grob!

Oj, pazi njega, sva nam on je nada,
Budućnost na njem temelji se zlata,
Nek vikne jadu, nek za rana strada;
Jer patnje samo čeliče Hrvata!
Nek s ljutim mlad se pobratimi gladom,
Kô tvrda neka otvrdne mi hrid —
Tko za rana si srce kriepi radom,
Tek od tog rodu može biti prid.

I gledaj: ravnoj nek je vjeran stazi,
Poštenje nek ga u životu vodi,
Kô rob tek nizka kukavica plazi,
A gnjusan podlak dušman je slobodi!
Nek junak vazda čvrste bude volje,
Slobodan svud nek svietu kaže duh,
A tvrdom nadom: da će biti bolje,
Pošteni nek si, majko, sladi kruh!

Pa osveta, kad barjak digne sveti,
Kad kliknu braća: »S Bogom i Hrvati!«
Ti prije neg ti u krv sin se sleti
Kô majka mač ćeš osvetni mu dati!

A tad mu reci: „Radje krvi moja,
Nek mlada tebe crni skrije grob,
Neg majci da se vratiš sa razboja,
Kô kukavica, il kô podli rob!

Dà, timi glasi sina si odprati,
Hrvatice, na vruga u boj svoga,
Pa dobitnikom ako ti se vrati,
Ko, sretna majka, proslavi si Boga.
I lovor-vience u tu splići slavu,
Da slobodan si tim ovjenčaš krov — —
I vjeruj, tad kô majku će te pravu
Potomstva sretnog slavit blagoslov!

SENJU-GRADU.

▼
Velik — značaj, zmaj plamenit,
Kad je gonit crna jata,
Na braniku lav korenit,
Ti se dižeš, div Hrvata!
Vedro čelo,
Kažuć smjelo
I uskočki strojan lik;
Nekoč — pažen,
Danas — gažen,
Ah, slobode mučenik!

Uz zagrljaj sinjeg mora
Razastrô si biela krila,
Tuj „orlovskih“ podno „gora,“
Sloboda se porodila,
Kad je davni,
Uskok slavni
Tuj oštrio handžar ljut;
Kad je dičan,
Boju vičan,
Odbijao okov krut!

Kô angjela lik stražara
Kruna kruni čelo tvoje,
Gdje se Nehaj, slava stara,
Ponad tebe nadvio je!
Ne, moj rode,
On slobode
Nikad nije bio strah!
Viek joj cio
Vience vio,
Pradjedova branec' prah!

Sva ti prošlost slave bajka,
Vječnog traje i pameti,
Kad uskočka znala šajka
Moru pričat ob osveti.
Markov — lave,
Turske glave
I valovja krvav vir,
Kad ti ljudi
Plamnih grudi
Čudan znali slavit pir!

Kô „orlovske“ čvrste stiene
Još poštenje tvoje traje;
Duše plamne, neskučene,
Senjski sin se svud poznaje!
Plamna oka,

Burna skoka,
Kad se strmi roda vrag —
Zanos velik,
Značaj čelik
Tvoj ovjenčan radja prag!

A uz tvoje sine smjele
Vick svoj viju krasne kćeri,
Krvi zdrave, žarke, vrele,
Materinskoj vjerne vjeri;
Da Hrvata
Zanos hvata
Uz tih vila rajski roj;
Oko sieva,
Kad te dieva
Na osvetni budi boj!

Poput bure s tvojih krši
Zna te prenut slava stara,
Kad se spuni i prevrši
Mjera podlih tih hodkaral
Val potresa
Kraj, nebesa,
Smrt i užas zicva svud;
Himba pada,
Pjev se sklada,
Slobodnica plamti grud!

Sputaše te lava jaka,
Jer ti duša podla nije,
Pa te kolju siromaka
Doklaćene tudje zmije — —
Al — niz krši
Tvoje prši
Povjestnice glasak čist:
Olad posta,
Viek ti osta
Neokaljan lovor-list!

Senju-grade, naša diko,
Zlata kruno svih Hrvata,
Duh slobode s tobom nikô
Jur se slavnog stiega hvata!
Napried — s Bogom,
Bratskom slogom,
Vienac će ti čelo vit;
Dan kad sine,
Robstvo mine,
Ti ćeš, grade, sretan bit!!

Sloboda 1884.

NA NEHAJU.

Bijaše noć — kad s Nehajskog mi visa
Na tamno more mutan pogled pao,
Kad zirnuh okom prieko onog klisa,
Slobodu gdje je Uskok branit znao — —
Bijaše noć — kad goli gledah kamen
I slušah žamor rodišta mi draga,
U duši sveti plamtio mi plamen,
A gorak uzdah proklinjô mu vraga,

I stajah tako . . . plakat mi se htjelo,
Dà plakat sudbu toga kamen- grada,
Otajnim strahom drhtalo mi tielo,
A srdce tisuć ovilo mi jada — — —
Pa klikoh: Tako l sjećaju se tebe
I tvoje slave nekadanjeg sjaja,
Kad za drugog si više neg za sebe
Ti krotit znao i lava i zmaja?!
.

Dà, — sve je prošlo, a od sreće tvoje
Tek jedan osta tvojoj djeci znamen:
Poštenje čisto kao sunce što je
I značaj tvrdji nego živac kamen.

To svet ti zapis — za njim da mi segneš,
Tà u njem stara orlovska ti snaga,
Pa nemaj straha, pošteno li preagneš,
Ti vlek ćeš svoga odhrvati vraga!

Umukoh — zanos svladao me mladjan
I snatriv klonuh pod te zide slavne,
Ććutih pokoj, gdje me blaži sladjan
I sgledah slavlje posried noći tavne:
— Naoko narod skupio se bratski
Baš na povrate sa krvava pira,
Potresô srdci uzklik je hrvatski,
Jer krvlju rob se dovinuo mira!

I prenuh se — sa Nehajskoga visa
Na tamno more mutan gled mi pao,
I zirnuh okom prieko onog klisa,
Slobodu gdje je Uskok branit znao . .
Pa kliknuh! Ne zdvoj, uskočki moj grade,
I tvoja sunce ogrijat će vrata,
I tvoje ti ćeš preboliti jade.
Kad sine zora slobodi Hrvata!

Uskok 1885.

NAD RAZSAPOM MOGA GRADA.

Nad Nehaj-gradom crn se gavran kruži
I kobnim graktom ljute jade sluti;
A moje srce krvari i tuži,
A moje oko nekako se muti — —
Nad Nehaj-gradom nujna bura pjeva
I drhće travom u vrh stara zida;
A moja žena strielom kletve sieva
I kune . . . koga? ej, mante ga s vida!

Il — zar da skočim u omaman vir,
Da punom čašom napijem vam sreću;
A ondje — Bože uz samrtnu svieću,
Da l može vedar pirovat se pir?!
Aj, kô kad biedni zapuštenik koj'
Svog otca gleda, gdje ga pušta duša,
I moje srce prelomljeno sluša,
Gdje ti mi gineš zavičaju moj!

Nad Nehaj-gradom crn se kruži vran
I kobnim graktom ljute jade sluti;
Životu našem daje se na san,
Oblačinami nebo nebo nam se muti.

Hrvatil — slave umire vam grad,
Hrvatil — gine, jer ne krenu vjerom,
Al mora biti, tà pošten rad
Naplatit će se jadom i čemerom.

Il možda ne? a koga ono čeka
Jadolik vienac lista pelinova
I mjesto milog materinjeg mlieka,
Baš puna čaša zmijinoga trova!
Dà, to je dar za prošlost našu svu,
Priznanje ljudsko za krvava ljeta,
Daj mučeniku kamen pod glavu
I kazô si mi, što je lovor svieta!

Hrvatil — slave umire vam grad,
Žalostiv križ mu staviše vrh zida;
A ja to gledam i uzdišem mlad
Sve kunuć . . . koga? ej, mante ga s vida!

I u tom jadu dajte meni, dajte,
Da crnim velom žice obavijem,
A vi si lugom prage posipajte;
Tà tko je jala, što ja tužit smijem?!
Pod drevne zide Nehaja ću sjest,
I jadikujuć možda ganem koga,
Po nujnih žicah nek drhturi piest,
Plačući propast, propast grada moga!

Aj to zar grad je, koj' je zviezdrom sjao
U svietloj kruni kralja svih Hrvata,
I odkad posta koj' je samo znao
Poštenja barjak u vrh svojih vrata?
Gdje davno njekoč sviest je hrvatska
Bogoduh zemlji udahnula plamen,
Pa zato — koga ovaj rodi kamen
Ne znade sreće, al slobodu zna!

Uzdrhtaše mu jecajuće stiene
I temelji mu zatornike kunu,
Junakâ krvlju kule posvećene
Trunući plaču, a plačući trunu!
Vrh Nehaj-grada slomljen stieg je pao,
A na nj se gavran kô na strvi baca,
U kobnoj slutnji graktati je stao
Strahotu — pjesmu, pjesmu vrh mrtvacu!

Sad niem je trg, a ulice nam šute,
Pustinjom sinji valjaju se vali
I kobno šume, a kobnije slute,
Sa kakvih jada umroše nam žali!
Aj, kazniše te — jer si leglo bune!
Izkališe si plemenitu trov,
Razgradiše te, sjeme ti se kune:
Pastira tvojih to ti blagoslov!

Nek otvore mi list poviesti tvoje,
Nek na nju svoje kalne prste stave,
Pa nek mi kažu — rodilište moje,
Da l' ikad posta vragom sviesti prave?!
Dà, sve mi mogu oklevetat sve
I kamenom se bacit mogu na te,
Al da ti krenu vjerom za Hrvate,
Ne — tebe kleti tim ne mogu — nel

Tà zar nam nisu obećavat znali
Sve igračke, al koli dragociene!
Kad sdvojnim glasom molit su nas stali,
Po pravoj stazi nek nam noga krene!
Al nikli korom poštenoga hljeba
Ne znamo odkad za nas tolik mar;
Je l cilj vam pošten — mamit nas ne treba,
Je l cilj vam proklet — kunemo i dar!

Umintе od nas! grmnuo si vragu,
Kad sgazio si ponudjeno zlato;
A ja sam plako molitvicu dragu:
Ti rodi mene — pa sam ohol na to!
Ne, nemoj tražit uskočke junake
Pod starom crkvom, gdje ih tama straži,
Tuj nać ćeš kosti i mrtvačke rake,
U potomcih im silnu dušu traži!

Dà, tuj ih nadješ . . . I sad meni dajte,
Da vrpcom nade gusle obavijem,
A vi si vienci prage ovjenčajte
I slušajte me — jer budućnost zrijem:
Trpljenja braćo! — pun ponosnog žara
Ja slavnog grada gledam razvaline,
Tà u toj borbi, gdje ciel narod gine
Mi ne trebamo Judinog dinara!
A ginut pošten, ginut kod okova,
I čuvat vjeru — to je rod bogoval

Pa gledajte mi slavne svoje čine,
Poljubte sretni krv djedovske častil
Tko za puk trpi, i trpeći gine,
Ne gine s jada, već s užitka slasti!
I — dok mi oko prošlost našu zrije,
Vragova naših smijem se sljepoći;
Oj, nek se gavran nad Nehajem vije,
Gdje može gavran i golub će moćil!

BOG I HRVATI!

Kad prvi cje lov blagoslovan plane,
Kad vjera vjeru sveže kod oltara,
Na plamnu grud, kad prva suza kane
I »ljubim« drhtne ustna puna žara —
Nad prvu sreću, kad se slegne mir
I draga dragom o vrat kad se svije,
Naoko noć se vije,
A ljubav slavi pir — —
Oj, tad, oj, tad, nek sretnik se spomene:
Milijun braće da u lancih pati!
Pa neka šapnu prsi zaljubljene:
Bog i Hrvati!

Kad sretni ljudi iza sretnih ljeta
Plod ljubavi si ugledaju vruće,
Kad borac novi stupi na tlo svieta,
A majka čedo ogrli drhćuće —
Kad vas mu put iz majčinog krioca
U naručaje otca,
Jedinom stazom — trn gdje niknut nesme — —
Tad one tužne nek se sjete pjesme,
Uz bugar-žice što nam narod prati,

Dok trpi i dok pati,
Zaludu vapeut sunašcu da grane!
U trenu tom, oj, ustna, nek im šanę:
Bog i Hrvati!

I kad se milęe nad prah zemni digne,
Na razkrižje, kad udes ga navraći,
Iz tihog raja, kad do bura stigne,
A nezna vjetra, koj k poštenju prati;
Kad kane suza, prva suza jada,
Kad drhtne grud, a duša mlada
Pod vječno nebo goni ruku
I zavjet sbori: »Prezirat ću muku,
Napried krenut,
Nikad bliclit —
Pa il mrijet,
Il pobjedit!
I prezriet zamke i omame biesa — —
Ja — na vas kunem, gromna, oj, nebesa!
Ah, tad, ah, tad, kad duša zavre,
Nek sjeti se: koliko l još ih pati,
Pa na tu ustnu, nek prisegom navre:
Bog i Hrvati!

Dà, svud i svud — od koljevke do groba
Nek to nam bude vjerovanje sveto!
Uz takvu pjesmu dignut ćemo roba,

Uzkrisit srce mrtvilom sapeto! — —
U šaptu prve rajske sreće,
Pod krunom božjeg milja,
Iz duše burne i trpeće,
Il majci iz okrilja — —
Mi šapćimo,
Dok kliknemo;
Kô grom, kad vihor prati:
Pod barjak taj
Za puk, za raj,
A uz nas Bog — — —
Dà, Bog i svi Hrvati!!

•••••

SUZI ROBLJA.

Što mi kriješ suzo tajna,
Kad pod vedjom krvna planeš,
Pa čemerna, gorka, vajna
Na verige robske kaneš . . ?
Što mi kriješ, kad si bratska
Prvoj kaplji sa nebesa,
Pre no riknu vrata âdska,
Prije groma, prije tresâ?!
v

Što si krila onog časa,
Kad si pala po stratištu,
Posried groze i užasa,
Gdje no vrane pir si ištu . . ?
Al, ti kanuv sried tog jada,
Jeknula si — slut mi sbori —
Krv prolita ne prepada,
I prekasno mà da zori!

Što si krila, kad se sroni
Niza lica mužu onom,
Kog rodiše milioni,
Da satare krivdu gromom?!
v

Ah, uz suze celog roda,
Jeknuv padne na te kosti:
Slomiše te granu ploda,
Al sjemena još je dosti!

Daj mi pričaj, suzo tajna,
Što nam šapćeš povrh groba,
Gdje nam snije žrtva vajna,
Izginula nada roba?
Ah, ti toneš sried tog mira,
Al tvoj odjek kô da sjeća:
Ima nade i do pira,
Dok se narod mrtvih sjeća!

A kad drhćeš u dnu oka,
U dnu oka majke blage,
Kad ju mori bol duboka,
Rad otete djece drage — —
Je l, da tvoj je dhtaj tada
Slut proroka, izjav tajne:
Suza boli, suza jada
Projesti će negve vajne!

Kakva li si — kad te plače
Sirotica već za rana,
Proklinjuć si otimače
I krvnike mladih dana?!

Vaj, kog kuneš gorka tako
Kô čemerit otrov zmije -- —
Ne zna nebo, ne zna pakô,
Što osvetna suza krije!

Roblja suzo! ti si strašna
Kô šumporna kap goruća,
Vragu grozna i užasna,
A pred Bogom svetnoga!
Teci, teci niza lica,
Med zviezdami zasjaj gori,
Tuj ćeš bit nam vodilica
Krvnim trakom k rujnoj zori!!

LOVORU.

Rasti nam grano milena,
Rasti na našem žaru;
Nek ti se pera vilena
Priviju onom oltaru,
Gdje će nam suza prokanut,
Krvav ti ubiruć list!

Žilje nam tvoga korena
Zemljom hrvatskom vrieži,
U njoj nam, suzna spomena,
Priestolje slomljeno leži — — —
Tisuća do njeg žrtava
Osvetni usnilo san!

Grli im kosti prezrene,
Svjež kó zimzelen miri — — —
Iz te nam slave skršene
Lovore, širi se, širi;
Nebi l nam plodom sazrio
Krvavog sjemena rod!

Tvomu će lišću robovi
Čudne kâde žrtvovat — —

Klet će se na tih grobovih,
Osvetnom rukom rukovat,
Tvojom će krunom motat se
Uzdah — ne tamnjana dim!

Vidit ćeš: bratstvo gromorno,
Gdje no slobodu vapi,
Tebi na lišće lovorno
Prsnut će krvave kapi,
Nov kad mučenik položi
Život na majčin oltar!

Vidit ćeš: sine plamene,
Vjenčat zlojena čela,
Tobom će stiege slavljene
Ruka okitit smjela — —
Bit ćeš nam palmom krvavom,
Zadnji, ah, bratinski dar!

Suza će na te prokanut
Kô da biser ti cvieće
Al će nam narod proplanut
Pjesmom milja i sreće,
Vjenčajuć gusle potresne,
Klikujuć pjesmi na žar!

Tada će strune žalobno
Biede spomenom brujit — —

Al će i na njih gromorno
Vapaj osvete strujit — —!
Nebi l nam unuk spoznao
Krvave subote dan!!

Rasti nam, grano milena,
Rasti na našem žaru;
Nek ti se pera vilena
Priviju k onom oltaru,
Gdje će se braća vjeriti,
Slava kad uhoru pir!!

U TJEHA.

Oj, kud ću kamo l — drugog tješi barem
Na tihi stanak misô u gorčini,
A ja li tužan suzu ću da tarem
Po tvojoj majko, bludeć pustalini . . ?

Ti sretna da si, meni sreće eto,
Domovino, oj, mladog srca ràno!
Al kletom rukom sve ti pooteto,
Al kletom nogom sve ti poplesano . . .

Što vidim tek su: polomljeni stupi,
Kojekud novčić izkockane krune,
A na nje vrag nam prah junaka kupi,
Kò na plien vjetru, kad silovit dune!

Ah, na to krvlju znojeno kamenje
Tek tužna koja još zabludi duša —
I pjesma cvili, javor-gusla stenje,
A mladjan Hrvat čudne glase sluša — —

Ah — jao, jao, plemeniti sine,
Nam krate srcu i slobodno dahnut!

Pa pjesma l ti se pod nebesa vine
I vidjaš sunce i nam na prag granut:

Tad gledaj u duž tih stupova rede,
O čvrstoj zamci kosturje se niše — — —
A na te strašne, trnovite grede
I tvoj znoj možda ime će da piše!

Ah, grozno to je — živ još sried tog groblja
Ja klonuo bih raztrovanih grudi,
Al pjesma moja na utjehu roblja
Iz crnih misli u nadu me budi:

Protari rukom prieko čela vruća
I čitaj sudbu znoju u krvavom — —
Al zdvojiti nemoj — vaj, do uskrснуća
O lancu nam se trgati zahrdjalom!!

POVIESTI SUD.

Ajd samnom — ja ti krvnu palim zublju
I vodim tebe — prorok svomu puku!
Da pokažem ti skvrn na onom rublju,
U kraljevskih što njekoč sjao ruku . . .

Ajd samnom! ti si i nas njekoč znala,
Kad rug nas svieta krstio „barbari“ —
Kad zastava nam ne bje u prah pala,
Da sužalost nas uzdahom nadari!

Dà sretnih dana sklesa nama i ti
Na tvojoj samo vjekotrajnoj ploči,
Kad Hrvat bje tek junak nedobiti!
A danas? plačte, plačte moje oči — —

Ajd samnom! ja ti krvnu palim svieću,
Da vidiš samu razval i ginuće!
Ti znaš sve sama — tumačit ti ne ću,
Kad pojmiš svako oko umiruće!

Na jednu samo ja te sliku putim,
A gledaj: krpa raztrgana to je!

Ti mišliš nešto, a gle i ja slutim,
Baš kakve misli duhom ti se roje.

Ti vidiš do nje trulu onu ruku,
Što s nje nam htjela svete boje sbrisat,
Na zator momu izmučenom puku
Pod slave grb sramotu svim upisat — —

A gledaj sad ju — — — prsti ti su suhi,
Kroz šuplje sglobi velik crve viri,
A na sve pao zrak je groboduhi — —
Gle, to je sve — al u to oko gviri!

Ajd, zublja gori poput rujne krvi,
Krvolik plazi po tih kostih plamen,
Al vrh tog praha, vrh te suhe strvi
Ja čitam nešto — božji kao znamen — —:

Nek viknu vrazi: skidaj glavu puče!
Nek krvav uzô žrtve stegne neka!
Al kob se mienja, tko bje patnik juče,
Tog danas veće druga sudba čeka.

U mrak još tko je bio lancu predan,
S tirani dolje! zorom klikće eno!
I smrviv krunu — on osvete žedan,
Njen zlatan prašak gazi nesmiljeno — —

Zar s toga gled tvoj tuj se zagledao
Gdje prorok blata tek bi crva poznô?!
A na taj pogled — krv mi stine jao —
Oj, poviesti, kol' pravedna si grozno!!

PLAĆA PRAVDE.

Tamna i crna, kao sudba roblja
Gluha tišina pala povrh svieta,
A sried tog mira, sried tog silnog groblja
Duša mi trpi — ruka drhće speta — —

Samac sam jadu pod zamahe pao,
Javorov listak vjetar je zanesô —
Muči me onaj prigušeni „jao!“
Što je to? . sad kô ciel da dom se stresô!

Strašno i grozno — svaka moja žila
Pukla . ô žica plašno podrhtava,
Krvca se burna grozom oledila —
Koža se ježi — čelom širi strava — —

Ruka mi klonu — grčevito oko
Zvieda kô mutna u tu tminu gviri — —
Jao! čuj glase kô s groba duboko,
Očajni uzdah sobom mi se širi .

Očajni uzdah, nada kô kad mrije,
Svija se zmijski uza škrgut kosti!

Uzlom se tako bič o žrtvu vije —
Zdvojniki, čuj, vapi: „Prosti, Bože, prosti!“

Lepeću krila, munja trag im piše,
Paklena moć im, olovno im perje —
Sumpornim dahom zamah im odiše,
Prosipljuć zrakom goruće iverje — —

Slušam — a čelo gusti znoj mi znoji,
Leden ko kapi ponornice krši — —
Strahom i grozom žilci speti moji
Koće se — jao! pravda pravdu vrši!

„Ti si me kleo — teška bila kletva,
Pjesmom se k nebu tvoja trgla bieda,
Prokleta sjeme — prokleta mi žetva,
Zmijskim me zubom misô ta izjeda!“

Slušam, — od straha srce moje trne — —
Lepeću krila i grohoću kosti;
Bič kô da puca i sried noći crne
Uzdah se čuje: „Prosti, Bože, prosti!“

„Prosti, hà, prosti!“ — glas mu odgovara,
Timorjem kô kad mrijuć grom se gubi;
Prati tu rugu kletva nebogara,
Uzdisaj žrtve — izdaja ju ubi!

„Smiluj se, smiluj“ — ustna stenje suha,
„Prosti, ah, prosti!“ — težke prsi hriplju!
Mozag izgara! sried tog groboduha
Kosti si glodjuć Jude zubi škriplju — — —

— Božji si bio — svoj da spasiš narod,
Izdô si Boga — svoju prodô braću,
Pučkoj si sreći imo biti zarod,
Sgazio krst si — za kukavnu plaću!!

Da ti je suzom zemlja potopljena,
Krvavim znojem svemir opit prazni,
Još ni početka tvojim patnjam nema —
I Bog je preslab, da izdaju kazni!

Bludnoj si koži mehku postelj sterô,
Tlačeni brat tvoj dok na zemlji snio,
Sirotu biednu s kolibe iztjerô
Judin za dinar — proklet, proklet bio!!

Proklet i proklet! — jeka odgovara,
Timorjem kô kad lomeć grom se gubi — — —
Prati ju uzdah roba — ubogara,
Hripanje žetve, što ju kletnik ubi!

Klonu mi ruka — grčevito oko
Mutna kô zviezda u tu tminu gviri — —

Gluhom tišinom kô s groba duboko
Prigušen jecaj još se sobom širi — — —

San bje . . , il java. . ? ustna moja šanu,
S čela mi plamnog kaplja pala znoja —
Golgotaški na put krvolika kanu
Tvojih rad jada, domovino moja!

HRVATICA KOD KOLJEVKE.

I.

Snivaj sinko — snivaj blago,
Dok te hrani mir,
Kad dorasteš, moja snago,
Tad te čeka, moje drago,
Krvav, krvav pir!

Ne će, ranče, majka tvoja
Nikad sretna bit!
Vaj, iz suzna nepokoja
Uzdisaji, sve bez broja
Nebu će se vit — — —

Snivaj sinko, gle o stieni
Otčev hrdja mač!
Tko zna, da l' ćeš — jao meni —
S njim za domak premileni
Krvav plakat plač!?

II.

Očice su mutne tvoje,
Tužna li im slut!
Zar već čutiš, diete moje,
Da sve naše sgaženo je,
Ah, koliko put!?

Rano l si mi tužit stalo,
Rana l ti je bô .!
Kô da si mi jadno znalo,
Da si na sviet ovaj palo
Toli nevoljno!

Plači sinko, vikni jadu,
Crn je istok tvoj!
Priuči si dušu mladu
Ljutoj žedji, ljućem gladu,
Patnji svakakvoj!

III.

Imao si otca — diva,
Čvrsta kao hrid!
Slomiše ga, a ja živa,
Što sam Bože još ti kriva?!
Ej muti se vid — —

Kušat ćeš mi: što je zloba,
Izjest će te jad;
Otčevog ti eno groba —
A svanut će ona doba,
Da ga svetiš mlad:

Ali tada, rano moja
Gonit će te vrag,
Neka usried kletog boja
Okrvavi ruka tvoja
I domaći prag!!

IV.

Gonit će te srca ledna
Da mi kloneš mlad — —
A na pragu doma biedna
Gatati će suza jedna,
Što te čeka tad:

Majčin šapat — kletva grda,
Tudji divljak — Bog!
Brige teške — poput brda,
Na utjehu kora tvrda
I kamenit log!

A kad tvoja klone snaga,
Ljut će dat ti dar:
Prognat će te do nedraga,
Nek vrh rodnog kloneš praga
Skršen nebogar!

V.

Hvala Bogu, za sve hvala,
Mili sinko moj!
Kad te začeh, već sam znala,
Da je bieda prokukala
U osvitak tvoj!

Spavaj milče — duša tvoja
Cilj mi ima svet:
Bit će sine krvna boja —
A taj narod, tugo moja —
Živ je razapet!

Snivaj sinko, dokle mati
Na tvoj pazi san!
Snivaj sinko, Bog će dati,
Pa će s poznat i Hrvati
Što je noć, što dan!!

Moć OSVETE.

Ljutu cvilu cvilila dva angjela božja mlada,
Ljutu onu cvilu!
I na vrata sedmera svetog raja proplakali;
Al ih čuo dobri Bog, kako plaču gorku cvilu
Dva angjela mlada;
Al ih čuo dobri Bog, pa im onda besjedio:
Čemu cvilu cvilite na nebeska ova vrata,
Da, tu ljutu cvilu?
Ili vam je silena ova vječnost dodijala,
Ili ste se mojega danas raja nasitili,
Liepoga mi raja? —
Ali tada sborila dva angjela božja mlada:
Što nam, Bože, govoriš vječnoga ti tako zdravlja
I desnice tvoje!
Nije nama silena ova vječnost dodijala;
Niti smo se tvogega danas raja nasitili;
Mi angjeli mladi,
Ali nam je nevoljni onaj vapaj dodijao,
A uz vapaj okovi, što se zemljom licno vlače,
Ti okovi kruti!
Evo, Bože, Osvetom krstno moje ime kažu,

A to roblje nevoljno već odavna tebi cvili
Ljutu onu cvilu! — —

A ja, Bože, preblago Milosrdje tvoje jesam,
Pa te molim, smiluj se jadnom roblju i krvniku,
Dà smiluj se, Bože! —

Al ih gledô sažalno sveti Bože pravedniče,
Al ih gledô sažalno — pa im mudro besjedio,
Mudri onaj Bože!

Zato l cvilu cviliste na sedmera rajska vrata,
Zato l cvilu cviliste na sedmera neba vrata,
Dva angjela mlada? —

Pa si digô desnicu sveti Bože pravedniče,
Te uzima Osveti, te uzima Milosrdju
Gorke one suze!

I odlieva sveti Bože milosrdnih kaplju suza!
Kuda kanu svuda je rajsko milje procvjetalo
Ono rajsko milje!

Al se diže sveti Bog i odlieva drugih suza,
Što ih pred njim Osveta niza mlada sroni lica,
Aj, plaćući ljuto!

Kuda suze kanuše po presvetom božjem raju,
Kô da striela zapara po sried raja silenoga,
Svetog onog raja!

Zaplakali od straha davni rajski ugodnici:
Aoh, Bože, smiluj se — evo propa carslvo, tvoje,
Dà, smiluj se, Bože!

Tad sborio sveti Bog na nebeska ona vrata:

Evo tvoje, Osveto, uslišaše gorke suze

Ovi svetci moji!

Kad to čula od Boga dva angjela božja mlada,
Bogu su se klanjala, pa su tiho govorila,

Dva angjela mlada!

Pravo reče, pravedni, pravo reče Bože sveti

Pravo reče — hvala ti na svemudrom ovom sudu,

Tvom svemudrom sudu!

Gorko bije uzdisaj, Milosrdje kada plače,

Ali suze naroda pale jače, gore jače,

Muko ona naša!

Ali suze naroda pale jače, gore jače!

LIEK TUŽNOJ LJUBAVI.

Zelen si je vjenčac svijala
Tihano je lišću šaptala
Nij' ti zelen vienče sudjeno,
Da mi vjenčaš čelo turobno!
U sried polja ima crkvice
U crkvici majka Marija
Ondje ću te, vienče staviti,
Ondje ću te, vienče saviti,
Ne bi li se nebo ganulo
Pa mi moje zlato svanulo!
Odniela ga tužna djevica
Primila ga majka Marija.
Prvi danak — cvieće cvjetalo,
Drugi danak — cvieće vehnulo,
Treći danak — pala djevica,
Pa je gorkom suzom plakala:
„Evo si me majko pustila,
A ja sam ti toli volila!
Ljubavi ti vienac savila,
Sada su mu perca klonula!
Al te molim sried te nevolje,
Kad ti srce, da se smiluje,

Smiluj mi se, aoh, vrati mi
Sladki sanak prve ljubavi!
Ako l mi ga vratit ne možeš,
Bar mi kaži, da me žaluješ,
Pa mi podaj lieka sa neba,
Čim se lieči ljubav nesretna!“
Ganula se majka Marija,
Kanula joj suza iz oka,
Strunio se vienac uvehli,
Strunio ga vapaj žalosti.
Na krilo joj cvieće panulo,
Al se dievče nije ganulo,
Tek šaptnula majka Marija:
Tim se lieči ljubav nesretna!

JADNICA.

Težku je tugu tužila,
Spomen ju mori,
Na srcu mladom nevolja
Pakleno gori.
Srnula prostoј kolievci,
Ranče gdje spava —
Na taj joj zalog ljubavi
Klonula glava,
Pa se pred majkom žalosti
Na zemlju baca — —
Ali — što tuda mrmori
Glasom mrtvaca?!

Plaćna ju misô nosila
Na polja bojna,
Tu joj je duša tražila
Milenog vojna!
Aoh, sa јаda golema
Krvca joj stine:
Zadnja ju nada ostavlja,
Čedo joj gine!
Tužnog mu otca јadovno
Proganja zloba — —

Što je to sada jeknulo,
Kô da iz groba??

Davni su danci minuli
Odkad ju pusti,
Samo još cjelov oprostni
Gori na usti,
Njegdje još busen samotno
Zapušten cvjeta,
Tuj si je spomen ubrao
Sretnijih lieta!
Gleda . . . al s ruža krvave
Ciede se kapi . .
Jao, kô glasom osvete,
Nješto da vapi!

Hrli pod krovak — kolievci
Noga joj kleca — —
Koči se — — teški grobovi
Brane da jeca!
Pogled joj zuri ledeni
Božjeg do kriesa,
Tamo su njeni andjeli,
Tamo nebesa!
Guši ju kamen — oko se
Umiruć gasi — —
Samo još zvonce žalobno
Bolno se glasi!

KRVAVE SUZE.

I.

Lužna l sjediš Hrvatice
Okò ti je suho . . .
Tmurno mi je tvoje lice
Kô žalobno ruho!
Čemu tako biedna ženo,
Kukaš iza glasa,
Zar ti srce prelomljeno
Nema drugog spasa?!

Ah, za noći, tihe noći,
Kad se mjesec javi,
Na prag trošan znadeš doći,
Zora dok zaplavi . . .
Plač tvoj tada srce para,
Roniš kap sirote,
Plačeš suze nebogara,
Komu vrag sve ote!

Vapaj srne noćnim zrakom:
Mjesečino blieda,
Gdje srebreniš tvojim trakom
Do tri moja čeda?

Imala sam do tri sina,
Do tri osvetnika,
Bili majci sva milina,
Bili majci dika!

Al je došo tudji vraže,
Krvopija znani!
Oteo ih — zakon kaže —
I srce mi rani . .
Rinuli ih ljudi kruti
Sried krvavog boja —
Srce moje na zlo sluti . .
Jao, djeco moja!

Al mjesečev bledjan trače
Za oblak se skriva,
Sieda majka gorko plače
Zakopana živa!
Slomila joj nečja ruka
Štap starosti biedne —
Gdje da gane sdvojna muka
Te silnike ledne!

Al kad vjetrić tihi dane
Kroz cviet i grozote,
Kô da težku sudbu šane
Do tužne sirote!

Kô da veli: neka plače
Svaka majka draga,
Jer si mili porod začē
Za mahnitôst vraga!

Trebalo je tužna žena,
Lješina za zide!
Na sokole tvoje eno
Takva sudba snide!
Harala su smrtna zrna,
Padali Hrvati,
U dno groba sniju crna
Sinci tvoji zlati.

Bježale su kukavice,
Njih su u smrt slali —
Pošteno im bilo lice,
Pa su tužno pali . .
Ne za slavni dom si stari,
Već rad tudjih hira —
Hrvat tek je da krvari,
Al da ne zna pira!

Šinulo je prvo tane
Dika pala tvoja,
Tek još mogô da izdane:
„S bogom majko moja!“

Prokanule bratske suze
Vrh lješine svete,
Al ih vraže gonit uze,
Bičem roblje plete!

Prosinula vatra druga,
Prosinula treća —
Jao, majko, tvoja tuga
Za dva groba veća!
Nemaš više brižnih ruku,
Kukaj dane stare,
Da i svisneš — za tu muku
Vrazi malo mare!

Klonula je tvoja nada.
Smogle su te rane,
Marnih ruku nij, sried glada
Da te krušcem hrane!
A kad tebe, tugo moja,
Smrt od patnja spasi —
Nek se našim dušo tvoja
Tad majkam oglasi:

Ti im reci: da je žena
Uhvanje nam prvo,
Ostade li otudjena
I nas vrag je shrvô!

Tek kad porod sa slobodom ,
Zadoje si zlati,
Sunce sinut će nad rodom,
Živit će Hrvati!

II.

Pogled trne . . . lice bliedi —
Šuti, ustno šuti!
Pod vješali majka sjedi,
Oko joj se muti —
Pa si gleda sinka draga,
Gdje ob uzlu sniva —
Pustog li mi tvoga praga
Kukavice živa!
Bog ti dao do dvie ruke,
Da ih lomiš biedna,
Al na tvojeg srca muke
Sva su srca ledna!
Bog ti dao blage grudi,
Ali čemu tuga,
Kad se onaj silnik hudi
Tvojoj suzi ruga?
Oj, preni se tugo moja,
Stresi svoje jade
I drhtava ruka tvoja
Valjda što valjade!
Daj se preni, majka ti si,

Majka svemoguća —
Nit okovan robom nisi
Imaš li pregnuća!
Suhim prstom u prah groba
Sud upiši vragu,
Pa će hiri, pa će zloba
Sginut po netragu! — —
Ali — niema majka sjedi
Oko joj se muti —
Pogled trne . . . lice blijedi . . .
Šuti, ustno, šuti! — —

III.

Nad kraj se diže božji žar
I grije grud i grije srca,
A cvietak — rajski milodar —
Miloduh svoja širi perca.
Visoko, gledaj, plovi ševa
Modrini neba pod okrilje —
Oj, gdje je srce, da ne pjeva,
Kad vidi raj, kad vidi milje,
Kad gleda radost svud i svud,
Kad zrije mladi zelen-list,
Kad vidi gdje kroz svačju grud
I srca zanos diše čist — —

Sad — zlato pada na vrhunce
I drhće: s groze, il se smije? —
Oj, možda žališ božje sunce,
Što trak ti mora sviet da grije,
Taj svete pravde davni grob,
To gladne biede leglo živo,
Poštenjak gdje sna bolju kob,
Što tek ju snivô . . . samo snivô!
Ah, možda drhćeš vrh tih jada,
Vrh polomljenih srca nada —
I povrh glada, žedje ljute
I povrh mača, povrh suze,
Na lance kada padneš krute,
Kroz pukotinu crne uze!
Pa biednika tvoj drhtaj sjeća,
Da možda si mu smrtna svieća —
Ah, ti se treseš — kobno — jao —
I drhtnuv sada traće pao
Nad uvaljeni slamnat krov,
Gdje kućica se digla mala,
Kô oku star, al srcu nov
Da na grob njegva zraka pala.
Po trošnih daskah zlato plazi,
Crvotoč ljubi, pa se čini,
Kô da se vide zlatni trazi
Na kakvoj drevnoj razlomini.
I puzi dalje — gle kod praga,

Ah, večerice skromne traga:
Dvie kosti suhe — kô da zadnje!
Oj, davno li već tuj ohladnje
Na ognjištu im pepel siv,
Oj, davno l sgasnu sveti plamen,
Koj njekoč prašteć vruć i živ
Tuj boljoj sreći bio znamen.
A danas? ustna vapi „ajme!“ —
A srce plače: „nepitaj me!“
Zlatolik sunca trak se dizô
Nad pukotinu došo crnu,
Oko nje plašan rek bi plizô
I kako plizô, tuj posrnu — —
Pa sinuv, drhtnuv, hitar pao —
Ah, bježi sliko! jao, jao — — —
Tuj srce puca, trne vid,
Ta to je grob, tuj mrtvi stenju,
Joj, gle tu biedu, gnjil taj zid,
Kud svijajuć se crvi penju!
Groboduh dah ti guši grudi,
Crvotoč s groba dok prhuće — —
Pa tuj da živu, traju ljudi?
Ah, ne! ta to je nemoguće.
Ah ne!? oj, znaj: sried groze ove,
Tek sreća da se čudom zove, —
Pa dok god bude pogled hud,
Pod sjenom žegô podlog zlata,

I dok god bude bratsku grud
 Izpijô bies — a vražjih jata;
 Pa dok, što smrtna rodi mat
 Nebûde isto i jednako
 Kô ravan, što je bratu brat,
 To trpit ćemo svakojako!!
 Da, trpit ćemo! -- — trn: vid —
 Ta to je grob, tuj mrtvi stenju,
 Joj, gle tu biedu gnjil taj zid,
 Kud svijajuć se crvi penju!
 A je l to dost? zar ništa više?!
 Oj, Bože, tuda bieda diše — —
 Ta eno tamo gnjili log,
 Baš smrtni krevet to sirote;
 A gdje je pitaš dobri Bog,
 Kad pušta takve još grozote!!
 Što, gdje je?! gledaj, ljuti jad
 U lica brazde oštro ore,
 Da nikne bieda, nikne glad,
 Uz pljesniv kadkad krušac kore!
 Još dodaj k tomu uzdah suh,
 — Što njekom mora sud da skroji
 I onaj odah groboduh —
 Pa onda: bježi, ili sdvoji!
 Zar bježat već? zar ništa više?
 Ušuti dušo, tiše, tiše — —
 Do smrtnog loga stoji mat

I dobra mat i žena vierna;
 Ah, sretan, komu zadnji krat
 Ta čaša prazni se čemerna!
 Ah, sretan taj! al ona — ne,
 Jer još je ljuti glad ne svali,
 Još život joj je — eno gle,
 Gdje crvići ju grle mali —
 To ljubavi je prve plod,
 A taj uvehnut nigda neće,
 To sretnijih je dana rod
 I boljeg žića, bolje sreće.
 „Pomozi majko!“ grlca mole,
 A njoj! — kô nož da srce probi,
 Niz lica joj se suze prole,
 Da isti kamen proplakô bi!
 I kanula joj suza ta
 Na smrtnu stelju — biedin log,
 Gdje umire joj nada sva — —
 Al tako hoće dobri Bog!
 „Ah, majko!“ vape bogci mali,
 A ondje? — je l to biti može?!
 Ah, nije, ne, to smrt se šali,
 A je l to šala? — Bože Bože!
 I biedna žena klonula
 I suha ustna šaptнула:
 „Oj, ne daj, Bože da nam sgasne!“
 I da j' od kama srce tvrdje

Tuj moralo bi sad da prasne :
 „Oj, majko božja, milosrdje“! —
 Al čuj — s nenada čvrsti hod
 I sve to bliže, sad će doći — —
 To ljubav goni koga god
 Da bude biedi od pomoći!
 I čuj tih trošnih vrata škrip,
 Pod krovak biede korak slazi
 I zveknu nješto — u taj hip —
 Ah, krv se ledi — vrazi, vrazi!
 Nad janjetom se igra zvijerje —
 Iz oka bije pogled krut;
 Na mrkim čelom drhće perje,
 O puški sieva bodež ljut.
 Zar pomoć to je? Majko — jao —!
 — „Sad mir u ime zakona!!“ —
 Mcd golube je kobac pao,
 A gdje je ruka osvetna!?
 Al tko da mari, što ponaže,
 Kad zakona je sveti glas,
 Pa rec' mu: Bože ili vraže,
 Zaludu nada, zalud spas!
 Zaludu! sve zar? Zadnjim gledom
 Uočio ih bolnik star —
 I nješto dahnu — posta ledom,
 Do Boga ode nebogar! — —
 Bje grozan čas — tuj um se muti,

Ah, žena vapi, djeca plaču,
Prosjačtvo plieni otimaču! — —
Al, šuti ustno, šuti . . šuti!
Taj kostur suh, taj mrtvi led,
Oj, jao onom, na kog pada,
Osvetljiv onaj zadnji gled
Pred Bogom nekog tuži sada,
Jednako svakom on će suditi!
Oj šuti, jer ću još poludit! —
I minu dan — a sunce klonu,
Pa drhtnu još nad krvav sviet —
Bjež — ja ti pojmem zraku bônu
I ja se tješim! Bog je svet!

GROBOVI.

Molite!
I sjetite se, kud vam korak kleca
U ovaj tren;
Oj sjetite se ne na jednog svetca,
Koj sginu tuj i zadnjim uzdisajem,
Za svoga puka hlepeč zagrljajem
Uminù — — propet . . umoren . . !
Uminù — dà nad zviezdán sjaj,
Med iskrc krvnog kriesa,
Da usreći bogolik raj,
Da posveti nebesa!
Jer prve zviezde, što su oko glave
Splele vienac božjoj dici
Plamenite su — al krvave,
To su — mučenici!
Kleknite! na zemlji ostà njihov prah
Svetinja naša, blago naše!
Kleknite! oj, čudan zar ne strah
Potresa srci, tuj gdje žrtvovaše
Svomu Bogu sami sebe, al ne za se!
Za nas, za nas
Srce puknu to;

Kleknite, oj sveto tuj je tlo!
 Mnogi l jurve usnuli su dani
 Jao, rano!
 Da su i te sklopili im vedje,
 Muko naša!
 Da se i mi u crninu vječnu
 Pokopasmo
 Jer im mrtve one glave,
 Mile glave
 Oskvrnuše!

Ali danas — — iza suza i vjekova,
 Kad su bezdna sīta naših kosti,
 Košturnicom misô pjesnikova
 Do svog cilja pute mosti . . .
 I tihi sluša uzdisaj,
 Gdje drugi vriska oćutio ne bi
 I šapće: vaj — i šapće: aj —
 „Iz dubina vapio sam tebi!“ — —
 Ah, još je burni gromorio poj,
 Kad prvog kralja kruna ovjenčala,
 A već je negdje, tajni Bože moj
 I motika grob slavi kopat stala!
 I — kinu vrag i izceri se kob,
 A mi smo pali.

Ta strta kruna prvi bio grob,
 Što na svom polju smo ga posijali!
 A odtad Bože — je l to usud tvoj,

Il jaram kletve na šiju otaca? —
 Aj, odtad, Bože, cieli narod moj
 Obukao je košulju mrtvaca
 I — posta rob!
 Tek zlokob sluteć crna ona jata
 Po našoj sada grakću razvalini — —
 Ne znamo novca, ni srebra, ni zlata,
 Al znamo suze, jer plaćamo s njimi!
 Joj cvilili smo — u toj nevolji
 Moj plakao je zapušteni puk —
 I digli su se bolji proroci,
 Al -- i nje grobni pozobao muk!
 Po stratištu se prolievala krv
 I pisala nam nauka o tlo:
 Il budi onaj na pô mrtvi crv,
 Il ne budi ni to!
 Bože — već nam srca ne biju životom,
 Grobovi ih izpuniše!
 A prazninah po tih trujućih grozotom
 Gdje, da nada diše —?
 Prekrštenih ruku iz pripravnâ liesa
 Čekamo, dok zadnji izdahne nam bog,
 Što nam jošte tielom mjesto srca stresa . .
 I — to je život naroda vam mog!
 Svud se jao križi viju naši
 Pa da nismo bogataši?!
 Ah, klekni puće moj i pitaj, da l su igdje,

Sreću našu sreli ljudi,
I reći će ti; Sreće ne sretismo nigdje,
Al nesreću smo ugledali svudi!
Cvatući kraji, užasne pustinje
Vječni grobi naše su svetinje
I na Alpah i dalekom Renu
Nać ćeš naših mučenika hrpe
I čitat ćeš stare one jade:
Presretni su, jer se krvlju slade,
A otci su — jer im djeca trpe!
Dà reko sam — a tko bi digô na me kamen
S moje laži,
Nek digne — ako okovi mu dadu!
Sviest nam zovu rogoborom zloće,
Mjera naša, vele, da je puna,
Trzamo se — jer nas vječat hoće,
A taj nam trzaj — to je sva nam buna!
Krv naroda popio je prah;
Tudji ponos po prašini gazi — —
Pod prašinu teško pogled slazi
I ne mari, da l je krvava!
Narode! jur trunu tvoje grudi
I kucaju ti na ukopni dan,
Narode! sve požarom se rudi,
Narode! ti strašan sanjaš san,
A vrazi tvoji vele, da su ljudi! —
Nek slome okove,

Prokunu tamnice,
 Nek povrate nam naše mrtve,
 Nek uskrise nam naše žrtve,
 Nek zlatnom kosom krv posuše
 I reći ću im: možete se kajati!
 Al ovako!
 A dokle sve — a dokle, dokle tako,
 Da naričemo o suzah i kobi?
 Je l Hrvat tuj, da tek bi samo plakô,
 A nikad srećom, da on uzklikô bi?
 Zagvozdit čim ćeš lakomost grobova,
 Zajazit bezdan želudca im trula?
 Aj, odgovor ti suza jadnikova:
 Voštenica se nade prekinula!
 Tà — — još rode majke naše
 Suzan porod! .
 Tà — još rastu braća naša,
 Žrtve sini!
 Nek usahnu prsi mliekom
 S ljuta glada,
 Jere otac za tudjinca,
 Ludo gine —
 Ti siroto krvcu sisaj,
 Samo rasti!
 Da dorasteš zalogajem
 Čijoj cievi!
 I tako nam iskra zadnje nade

Jur se gasi — — reci: Hrvat da si
Izpovied ti u okove zveči!
Pa plačimo drugog li ne znamo,
Sami sebi sučimo konopac!
Pred smrt brate bar da nisi lien,
Tvoj grob je gladan i — čeka na plien!
Aj, odkud još da smogneš puče moj
Žrtava?! — — Da — ti moraš punit bezdna!
Tà jao o iom narodu i joj,
Gdje poviest vječnih mučenika ne zna!
Jedino tad, na krvavom kad rublju
Djedova svojih unuk čitô bude,
Dugova niz! — oj kad ćeš čut i trublju,
Gdje budi u svijest te zamrle ljude . .
Al danas . ? nujni ovdje kleknimo
I žrtvujmo im barem uzdah koj,
Neumrl uz grob mudro plačimo —
I — ne zdvajajmo puče moj!!

NAJVEĆEMU MUČENIKU.

Narode moj divni, narode moj dragi,
Srca moga rano, neprebolna boli,
Mučeniče živi, ti jaganjče blagi
Koli mi te duša nevoljnica voli.
Sa ljubavi vruće, sinovske rad vjere
Sunce moje gasne, oči mi se mute,
Čemerom se ljućim danci mi čemere,
Oštro trnje stere pjesnikove pute!

Il da sreću znadem? kako, a i kada,
Dokle ćutim gdje ti krvna kaplja znoja
Poput vrelog gvoždja na srce mi pada,
Izmučeni rode, težka rano moja!
Ah poslušaj, tugo, koli mi se milo
Iz ranjenih grudi suzan piev izvija,
Kô da sinak vierni o majčino krilo
Oznojene prame rajskim miljem svija.

Pa do njenog čela vlažno puti oko,
Gdje se burna misô po naborih vije,
Projela ih briga, usjekla duboko,
Crno sijuć sjeme, što grozotom zrije

Kô taj zdvojni pogled moja pjesma tako
Do tebe se tužni moj narode krili
I ja neznam bili proklinjô il plakô
Kada gledam kol su tebe su tebe izmučili.

Tvoja sudba gorka, bolna i trpeća
Kô da tebe, tugo, rubu groba vodi;
Kroz vjekove teška, vjekovi je veća —
Jao ako suza tek suzami plodi!
Mučeniče živi, žrtvo kobi krute,
Svaku misô na te majkom poznam jada,
S tebe mjesto cvieća trovi dahnem ljute,
S tebe gorim žedjom, s tebe ginem s glada!

Pitô bih ti sina: čemu biednik ore,
Čemu rodnu zemlju svojim znojem kropi,
Kad mu puna zrna za tudjinca zore,
Za nedraga vruga kad ju suzom topi?
Rekô bih ti sinu: Uzmi gvoždje s pluga,
Da zaoreš polje, što slobodom radja;
Skuj si od njeg oštra desnici si druga,
Nek ti krvlju brazdi, nek te oslobadja!

Al bih možda čuo vapaj sina tvoga:
Oteše ga vrazi za harače klete,
Rinuše me krvni izpod krova moga,
S materine kose bič se meni plete!

Ah biedniče živi na te tvoje jade,
Da se suzom oči sinovske ne smute,
I da moje srce tihu sreću znade,
Milijoni dokle lance vuku ljute?!

Koli bih ti rado angjel spasa bio
Na utjehu tebi s blagog poslan neba,
Al kad u tvom jadu tješit bih te htio
Vidim, da mi samnom tješitelja treba!
Tek ti velim tužnu, dan da mora sinut,
Kad će tvoja majka jednoč rodit ljudi,
Što će hola orla sa oblaka skinut,
Zaglav smitno zrno u krvničke grudi!

Nije ljudska misô, da po zemlji plazi,
Već da šine hrla kô i smrtno tane;
Nit je suza puka, da se po njoj gazi,
Već da vatrom pali, a kad treba plane!
Gasi nam se zadnja voštenica nade,
Ne gasi se sama, već na suncu bliedi;
Mač se stari budi — ej, gle i on znade,
Da za novu žrtvu i star oštrac vriedi!

MALENIM VELIKANOM!

Silni ste mi — silnija još vam ciena,
Da se vječnost tužiti nigda neće
Na smrt vašu, niti na trulež skori
Imena vašeg!

Vi, oj, što se kažete meni maglom,
Zar je vaša zaborav toli jaka,
Te ne znade, divlje da svjetlo traje,
Grobi dok gniju?!

Ja se mržnjom ne rušim na vas; vi ste
Preduboko mojega izpod suda,
Košto i trn silenog izpod hrasta
Prenizko plazi.

Vihar silni polomi hrast, a trna
Dirnut neće, pobjedu ipak pozna,
Skršiv jače znade da trgnut može
Slabiji koren.

Zalud ćete prezirat milost kličuć:
Još smo živi! oluja huji dalje — —
Kreket bara gubi se, kada svemir
Gromovi grmi!

Ajd — nek bude — gromovje će ušutit,
Da se može počuti šapat slabi;
Kažite meni — — šutnja je, jao, rieč vam,
Šutite samo!

Ej na svojih prsiju i slabičak
Križić prti — svilena nit ga nosi,
Al na ledja prima ga samo čovjek,
Visi o trudu!

Niti korak objesti neće odat
Sviestne duše; drugčije sjaji sunce,
Nego l ono čime si žižak puni
Žena sirota!

U čem dakle vaše se plemstvo kaže,
U čem sila, što bi vas digla zvezdam;
Lavji vuci, ali i zečji lavi
Tko ste i što ste?

Samite se, narodi nisu sliepi,
A da nebi poznali, što je sokol,
Što je sokol, što li je opet gadna
Velika sova!

Divi moji, slučajno da ne zapeh
O crvotoč ne bih ni crva znao!
Eto tako upoznaš silu vašu,
Znate l što vidjeh

Vidjeh, da je zloba naravju sile,
Srca vaša kamen su onaj crni,
Što se kopa gorućem paklu iz dna,
Da vam je sreem!

Ej, ta zlobe osveta nije hrabrost,
Kojom porod lavica zdvojna brani,
Već mi ona naliči vučjem zubu,
Mlade što kolje!

Silni li ste — dostojno srago nije,
Da se ona malenim crvom sveti;
Jeste i slabi — jalovi tad vam trudi,
Osveta smiešna!

Što ste dakle sileni divi moji,
Jeste i zato, da vam se razbor smije?
Što ste dakle — vragovi ili lutke,
Podli il smiešni?!

NA PRVI SUSRETAJ.

✓

G

uj! . .

Ja sborim tebi, glas mi muklo tutaji,

Kô s groba da se jek mrtvaca . . .

To ljubav moja šapće u toj šutnji,

Nad pepelom otaca — — —

Čuj! ti si čista — gle na tvojih usti

Još plamti cjelov, što ti Bog ga poda,

Pre, neg te, Vilo, sa nebesa spusti

Do mog roda!

Gle, još se zviezdrom tvoji iskre trazi,

A blagoslov ti koračaje prati;

Svud lješine su — al kud dah tvoj slazi

U život nov ih vrati . . .

Ah, ti si ona, koja će nam dati

Plemenit porod, zadnju nadu roba,

Da grmne našoj grobnici na vrati

Oj, Lazare, uzkrsni iz svog groba!

Kroz stoljeća moj čekao te narod

Gladan, žedan,

Sve to više i nevoljan i biedan,

A plaćuć, kao kćeri Siona —

Odasvud groze, a pomoći nigdje,

Prokletstva vladar, gle, piruje svigdje,

Aj, na kost svetu mučenika naših
 Svoj krvav pakô brusi zub,
 Velebit stieg naš stratištu je rub,
 S njeg puši krv — to žrtve s v o g su žara,
 To janjci naših zavjetnih oltara!
 I kuda gledaš — svud strahote,
 Svud zveka okova,
 Kud slušaš — svuda plač siroče
 I jecaj udova! —
 Joj, čekasmo te — umorena prošlost
 Vieć pitala je: gdje si, gdje si!? . .
 Joj, čekasmo te — vapaj roblja,
 Zazivljuć tebe, kucô j po nebesi
 I prigušenog uzdisaja huj,
 Neosvećene vrele krvi ruj,
 Grozota do sto, da te srce zebe,
 Vieć vapilo je tebe, samo tebe!
 I ti mi sinu! iza jada trista
 Izaslao te Bog,
 Da navjesti te pjesma moja čista,
 Ko utješnicu roba nesretnog — — —
 I ti mi sinu — a ja spoznah mahom,
 Božansku moć i veličanstvo tvoje,
 Pa molim ti se svetim onim strahom
 Za narod tužni, za siroče moje!
 Čuj sretan čas — kad tebe uzrieh časnu
 U moje srce slegô se je mir,

Mà da s daleka tebe slutim krasnu,
 Mà da s daleka slave slušam pir.
 Ja sgledah prošla protočanstva davna,
 Ja vidjeh ono, što sadašnjost želi,
 Ja vidjeh djela budućnosti slavna . . .
 Kad vidjeh tebe, o j angjele bieli!
 Dà spoznah te, i — ja se tebi klanjam
 Vječna željo svih vjekova!
 Tà tvoje ime šaptalo se davno,
 Vrh zibke i grobova,
 Usried uze,
 Kod stratišta,
 U vrtlogu krvnog hrvališta
 Glas se čuo umirućih muka:
 „Spomeni se, Bože, svoga puka!“
 I on se ganu — — —
 — Budućnosti sad čuj,
 Božanska majka to je tvoja, znaj,
 Životom grije njezin ogrljaj,
 A zoru radja ustnica joj ruj — —
 Oj, sidji, majko, na taj narod moj
 I na taj plaćan zavičaj robova,
 Ah, sini, sini zrako blagoslova —
 Slobodo sveta — ja sam prorok tvoj!

PLANI OKOM . . .

Plani okom budućnosti dive,
Plani okom, pregni duše žive,
A ne hodaj pognutoga vrata;
Kô da nema nade po Hrvata!

Zar nečuješ, gdje ti patnje kažu,
Da te vrazi slomiti ne smažu,
Il' je tebi tek bieda poznata;
Kô da nema nade po Hrvata!

Sputaše te, stvoriše te roba,
Rad bi živa rinut te sried groba,
Nek nad tobom zagraktaju jata;
Kô da nema nade po Hrvata!

Joj, ako se srce nadje koje,
Pa proplače sa nevolje tvoje,
S materinjih gone mi ga vrata;
Kô da nema nade po Hrvata!

Ali zalud — prenut ćeš se dive,
Planut okom — pregnut duše žive,
Grom će grmit za osvetnog sata:
Ima, ima nade po Hrvata!!

ŽELJE.

Oh, da imam zlato sjajno,
U poštenju zaradjeno,
Tješio bih srce vajno,
Ljutom mukom izmoreno.
Čemu, da se s glada mrije,
Kad i gladu ima lieka?
Tkogod li je, tkogod li je
Sin je zemlje, brat čovjeka!

Oj, da imam čvrstu ruku,
Čvrstu, kao gvoždje kruto,
Da osvetim tvoju muku,
Smotam vrage, koj te sputô;
Vjeruj, vjeruj, tužni brate,
Iz pandža bih tebe trgô
I na kose majke zlate
Kraljevsku bih krunu vrgô!

Oh, da bar su moja njedra
Kô svemira tajni kraji,
U njih kô sried neba vedra,
Sunce žarko da se sjaji:

Oh da znadeš, tugo jadna,
Kako bih te grlit znao,
Ne bih li te kruha gladna
Bar na prsilih ogrijao!

Al ih meni, muko moja,
Vrag je mlada krila sputó;
A ta gorka suza tvoja
Glodje kao gvoždje ljuto.
Sve ti dajem: ruku viernu,
Srce čisto, dare Boga;
Al ti pitaš koru crnu,
A ja, jao, nemam toga!

UDOVICHIN NOVČIĆ.

Uz poviest svoju, ah, uz papir žuti
Prognanik sjedim, ne plačem, al šutim
I mislim, mislim nad udesom ljutim
I trgam sreće cvietak povehnuti.

Zar samotan — ? ne, imam prijatelja;
Tà gledj ga — eno, brat mi je jednaki,
Odrasô samnom na jednakoj tlaki
Pod istim bičem istog mučitelja.

Pohodio me — za krušac me moli,
A po tom znate i ime mu drago!
Oj, to si ti, oj, naroda mi snago,
A tvojoj molbi nitko ne odoli.

Zar krvi moje jadi tvoji žele?
Al što će krv, kad nje imadeš dosti,
Gdje tolike se mučenika kosti
Porazbacane na stratištih biele.

Ej, znadem, što ti hoće nevolja,
Kad kruha moliš ti i kamen primaš;
Drž, lubanju ti bacam krvnika,
Pa glodji mi ju, bar da štogod imaš

ŠTISNI NOVČIĆ . . .

Štisni novčić! joj iz tvrde kovi
Krvca pišti — — ruku ti krvari,
Ti bezdušni otimaču stari!

Gledaj zlato — jur mu sjaja nije,
Uzdah ga je zamaglio biede;
Kletvom tvoji milijoni vriede!

Pozri djecu! jao, tebi, jao,
Grob im rani iskopao ti si,
Bolje da ih ni rodio nisi!

Gledat ćeš ih — vlas će s glave tvoje
Prosied spuznut — nad lješinom milom
Znat ćeš kakvom kletva bije silom!

Štisni novčić — joj iz tvrde kovi
Krvca pišti! pandže ti krvari,
Jao, tebi, otimaču stari!!

NA ODRU STAROGA LJETA.

Čuti ćeš sud gomile . !

Puškin.

Još mlad i zelen -- a već sam
Na trošan mi je stolac pao;
Bliedolik svjetla drhtav plam
Po licu mu se nujit stao . . .
Bijaše pjesnik -- krvi kap
Baš svaka mu se pjesma zvala,
Bijaše pjesnik -- suza slap
Bje sve, što j pjesma njemu dala!
Ah, celom srećom svoga vieka
On harač svojoj plaća vili
Dok stupa stazom, gdje ga čeka
Užitak, kad ga zemlja skrili!
Ah, celom srećom, al još nigdje
On nije kleo kobi svoje,
Tà znô je, gdje se vječnost zidje
Da tuj i tjeme krvavo je!
Bijaše pjesnik, al ne taj,
Za slavom samo koji hlepi,
Već onaj, koga sladi vaj

Jer sreća braće mir mu kriepi!
Bijaše pjesnik, ali ne,
Na nakovalu, stih što kuje;
Iz čaše kaplje rumene
I rujnu zoru prorokuje!
Bijaše pjesnik, ne od onih,
Što vilu znaju uz pun djep,
Pa kliču: živte milijoni,
Kad praska vitih boca čep!
Osvitkom onda drugi dan
Iz čadjavih se jama vuku
I plaču: ja sam nevoljan,
Al prorok nade svomu puku.
Od vjerovničke bježeć hrpe
U osaminu sdvojni srnu
I ondje tuže, ondje trpe,
Te koljevku si kunu crnu!
Na gròb si strašnu kletvu rote,
U skute krijuć trošno lice —
U sanji biedne su sirote,
U zbilji — proste kukavice!
Dà, kukavice krivac tko je
Da vile su im slabe snage;
A pjesnik, čovjek duše blage
Okriepit žudi milče svoje!
Dà, kukavice — gdje je grieh,
Što je u veće smo puni duha,

Što u veče se ori smieh,
A sutra — niti kore kruha!
Ej, silnog su im pjesme dojma,
Kad radjaju se pjesnik kleca!
I padne — proza nema pojma
Ko l pjesme zlobna jesu djeca!
Bijaše pjesnik — takav ne,
Već pravi božtvu svom svećenik
I triezan čovjek i trpljenik
Od utrobe jur majčine!
Odojio ga priegor suh,
Odgojio ga vječni boj,
Odhranio ga skrban kruh,
Napojio ga mrzli znoj . . .
Je l slučaj, il je kob to bila
On osta gladan, osta sam
I baš kad ponoć muklo bila
Bliedadolik mu je drhtnô plam
I on se prenu — — to bje čas,
Budućnost kada prošlost srazi,
Kad preradja se život vas
I novi tok je novoj stazi,
Aj, on se prenu — noći o n e
Vjerovao je boljoj sreći,
A danas ćute prsi bône,
Da jad je njegov sve to veći.
I mislio je, kud je sve

Jur motô nije, da se spasi
 I kako nade sginuše
 Kô skršen čamac u talasih.
 Aj, mislio je, kleo nije,
 Tek pitao je: zašto tako?
 I plakao je, gorko plakô
 Baš kô da nebo suze lije,
 I nepogoda cieli red
 I zamrznulih nada led,
 Trpljenja poviest, listak bolni
 Pred njegovom se suzom javi,
 A na taj udes neumolni
 I mozag mu se zakrvavi.
 Priklonio je čelo svoje,
 Na papir težka kaplja kanu
 I pitô se je: rane moje,
 Koj lick vam ovim ljetom svanu?
 I pitajuć se plać za smota,
 Tà, gine ljetu i — sirota.
 Još mlad i zelen, a već sam
 Na trošan mi je krevet pao;
 S daleka sieva pjesme plam,
 A on na slami drhtat stao — —
 I snilo mu se, ne bje san,
 Već suzom mu se misô krala
 I duša mu je uzdisala,
 Mahnitao je nevoljan —

Drhtureć sve je jade zrio,
Što jur ih davno pregorio
I gledao je redom, redom
Za jadom biedu, jad za biedom —
Čuj, još mu tužno srce para
Nad odrom sreće gorak plač,
A zveka kuke i grobara,
Aj, kolje, kolje kao mač!
Al minu sve, a ljuta glad
U utrobu se vlačit uze
I to ga prenue: što ćeš sad?
On pitao se sve kroz suze.
Dà, što ćeš sad? tà skrbist, radist,
Uživat svoga lica lica znoj,
Poštenim krušcem život sladist,
Pošteno hrvat dužni boj!
A jur ću — misli — naći gdje,
Božansku dušu, uzor koj,
Da spozna misli poletne,
Da spozna plamni zanos moj!
I misleć tako u sviet zadje
Plamenit, lakom sve na trud,
Al — ledna srca svuda nadje
I okorjelu, tvrdu grud.
Ni to ga nije mlada smelo,
Tà srce mu je uzavrijelo;
A vatru srca led još budi,

Na vatri će se ona sleć,
Pa nek se kora zimom sgrudi,
Pod krutim ledom val će teć!
I prevareni plamnik mladi
Skamenio se časak jedan,
Snenadili ga novi jadi,
Ah, o tom nije snivô bieran.
I stajao je tako dugo
Kô očajnik na pakla vratih
A onda šaptnu: traj mi tugo,
Tek nemoj mi se zdvojnost zvati!
I sjetio se na žar prvi
I sjetio se sladke brige,
Kad on je njekoč burne krvi
Sveznadarke si listô knjige,
A u njih zlatno bilo ime
Baš sjajno kô i alem čist
I on si usni, da je njime
Osvjetlô Bože rajski blist.
— — Dà, k njemu idem, zdravo da si
Ti moga srca diko prava;
Oj ti me pojmi, ti me spasi
Sirotu, što te obožava!
I krenu pjesnik — grud mu bije,
Nedoželjen se uzdah vije
U hladni onaj svjetski zrak
I plize po njem, striele trak

Kô da si ledom traži pute
Bez groma, tà još ustne šute,
Jer rekoše mu, da za sada
Gospodin sborit „nemā kada.“
A kad se vrati za čas koj
Uvedošē ga, Bože moj —
Za prvi put je onog sgledō
O kojem prosni mladost svu,
Kô mladić i kô slabo čedo,
O svojem snatrecē uzoru.
Bijaše muž to stasa krepka
Trbušak bje mu teret vas,
Pod vratom meso — baš kô klepka;
A svakoj zgodi priklon glas.
I dok je drhtō pjesnik mladi
U dobi kad se suze rone,
On otresnu se: kakvi jadi
Pod njegov krov ga danas gone?
I trznuo se vilin brat
I jeknulo mu srce jadno,
To bilo njemu prvi krat,
Što sluša božtvo, pa to i hladno!
Al što je mogō, pjesmu pruži
Svom uzoru ju na skut pusti,
A on ju okom zaokruži,
Pa službeno si nabra usti . . .
A — tako, pjesma? kako spazih

Imade štošta tuj po sriedi,
A pamti: svatko neka pazi,
Da svojih „višjih“ ne uvriedi!
I ja ti njekoč mladče moj,
Baš bijah tako lud kô ti,
Pa mislio sam život svoj
Žrtvovat vječnoj oluji;
Al — viek se mienja, pa i ljudi,
U praksi ti se učit treba;
Te sad ti i moj razbor sudi,
Da trbuh ti je kutić neba!
Tà gle, na primjer — pjesništvo
To ludost ti je diete moje
I moli Boga, da to zlo
Sad odvali od glave tvoje!
Nà, gledaj samo — što ti j bolje,
Da za druge svoj tupiš duh;
Ti jalovo mi oreš polje,
A — tim si nećeš steći kruh!
To sad ti velim, a ti pazi,
P'o drugoj da mi kreneš stazi,
Jer inače ću cielom brigom
Ja morat gledat, što mi radiš,
Da jošte kakvom ludom knjigom
Med pukom bunc ne nagradiš!
A sada sbogom — zadnji krat
Još velim, daj se ti oviesti

I — do biesa — već jedan sat —
Zakasnih — sbogom — idem jesti!!
I uminu kô živi glad
Na vrata finih od stakala,
A sve što začu pjesnik mlad
Bje mljesk još njegvog ideala!
Aj, da ste znali kakva bó,
Tad u srce se njemu upi,
Zagràbiv čelo plameno
Na vrata biedni mladac hrupi —
I jurio je svud i svud
Dok u srcu mu vrio pakô
I nije znao na pô lud
Bil smijô, bi se, bi li plakô?
A tko da pojmi, tko da zna
Baš prevarena duša što je;
Joj, srce ti je Golgota,
Kad izdašc te nade tvoje!
I bezutješan, kad je sam
Uz plamen svieće drhtô žut,
A na srcu ga stiskô kam,
Po mozgu huj se vio ljut,
Pa suzom kad je jade pisô
Utješljiv uza nj' pjevu glas,
Blagoslovna ga uzni misô:
Posvetit knjizi napor vas!
I prosniv cielu božju noć

U pjesmi novog svoga kroka
On drugog dana vedra oka
Osnutkom novim tegnu poč.
Oj, koji milo njemu bje,
Kad slušao je pisca stara,
Gdje duše plamne, vatrene
Sve milo s njim se razgovara;
On pričao mu borbe svoje,
On tješio ga neka radi:
Krvavte sinko čelo svoje,
Jer patnja diže, patnja sladi!
Ja vidim, da vas vila obra,
Da budete joj borac nov;
Oj pjesništvo je majka dobra,
A život njen je — blagoslov!
Al pamтите, nek značaj čvrst
U vami žilje svoje plete,
Ponesi najpre sam svoj krst,
Pa onda viči: trpi sviete!
Ne vriedi mnogo prazna vika,
Kad sam na svoje geslo pljuješ,
Na stazi tad si značajnika,
Kad vlastit zakon i sam štuješ!
Talenat tek se ondje taji,
Poštenje gdje je prije hljeba;
A genij time ljepše sjaji,
Čim manje traži, manje treba!

Al kad je u vas toga duha
 To ostajte nam vieran brat;
 Gorčinu spoznav knjižnog kruha,
 Još sladkim ćete njega zvat!
 Da, to mu kaza pisac star,
 A u njem nova vatra planu.
 U žilah strujnu novi žar,
 Na òku zanos suzom svanu.
 I radio je, pjevao je,
 Slavuljak sad je, sada grom;
 Kroz pjesmu mač mu sjevao je,
 Bje potres driemu, zlobi slom.
 Al — oj ti žaru srca muko,
 Tko ne bi nujnim glasom kukô,
 Kad vidi, iskren da mu j trud
 I korist braći — vječni san,
 Pa ipak hladnu onu grud
 Za koju misliš noć i dan!
 Oj piši, pjevaj, suze toči,
 Uzkracuj sanku samom sebi,
 Uz slabu svieću gubi oči,
 Ta, sginuo bi kada ne bi
 I reci onda: evo sad
 Ja pružam vama knjigu ovu
 I ja se nadam živ i mlad
 Još svoga rada blagoslovu!
 Pa kazat će ti: man, se sanja!

Naš narod nije stvoren za to,
Tudjinstvo dneva svakidanja
Unáša medj nas suho zlato!
Oj, Bože, eto tim te kriepe
I tim ti jare božji plam,
Mniš: svuda naći duše liepe,
A našao si leden kam!
I plače, plače vedja mnoga,
Književnost kad nam mladu zrije,
Gdje klecava joj klone noga,
Jer mnogi radje tudje grije!
Ah, otrovani nizki duh
Još molit moraš sviestan rada,
Da izprosiš si dnevni kruh,
Da ne umre nam vila s glada!
Aj, grozno to je — pjesnik kriкну
I klonu čelom na tvrd log,
Kô ranjen lave sviest mu riknu
U pravednosti gnjeva svog.
S daleka negdje piev se širi
I glasba mami nožku lahku,
A njemu na log mjesec gviri
I čestita mu sreću svaku.
Hà, sreću! šapnu prezirno
I sklopi oko krvavo,
Jur gluha noć je — gasne svieća,
A pjesnik driemlje: što je srêća — —

Poljubio mu vedje san,
A pred okom mu svanô dan
I škripnula su trošna vrata,
A sjena njeka njemu kroči,
Pa bujnom kosom vala zlata
Krvosuzne mu utre oči.
A on ju gleda — sve, ah, svoje
Žrtvovao bi za taj čas,
Tà ono sladko milče to je,
Za kojim gine vas i vas.
On slušao ju, što mu sbori
I kako sve mu jade briše;
Angjelak — misli — sad ga dvori,
Božanstvo — čuti — tuda diše
I kao prorok čist i svet
Govorila mu ljubav mila:
Osviellit će se i naš sviet,
Veličat će se naša vila!
A gdje se lovôr milo vije
I blagim hladkom ondje plodi;
Za knjigu samo neka žije
Za knjigu tko se na sviet rodi.
Književnik tad će moći naš
Ne strepeć, da će mriet bez kruha,
Slobode svoje štujuć čas
Razvijat krila svoga duha.
Pri ralu ori, a pri peru,

Od pera živuć čuvaj vjeru!
Umuknu djeva, minu san
I sginu, što je on maštovô,
Kroz malo okno sjaji dan,
Čestitajuć mu ljeto novo!
A pjesnik hladeć čelo vruće,
Tad desnicu si na grud stavi
I mireć srce još drhćuće
Oćuti božji zanos pravi . . .
I pitajuć se; sreća što je?
Na djevicu se onu sjeti,
Al spomenu se kobi svoje
I plakao je, Bože sveti,
Na papir žut mu suza kresnu
U suzi suzna kipi misô;
Aj, sviet ti samo čita pjesmu,
Al ne pita se čim si pisô?!
Al neka živi pjesnik moj!
U kušnji samo duh se jači,
Junake radja samo boj,
Do zapečka se slabić vlači!
Tà danas plačeš suzom jada,
A sutra suzom boljih nada,
Tek jednu vjeru genij zna:
Za narod radi i u znoju
Poštenjem vjenčaj dušu svoju
Dà, to je lovor lovor!

SPUSTIH OČI — —

Spuſtih oči — kô u kalu
Da ću naći sreću raja;
Oj, koliko po tom prahu
Jur je palo uzdisaja!

Oj, kolike pod tim prahom
Patničke se koſti suše;
Nad tom grozom, nad tim strahom
Mučeničke blude duše duše —

Kletom, čujem, gdje se rote
Na ovite zlatom glave,
Svi su biedni, svi sirote,
Bez imena i bez slave.

Al im kletva punom ſakom
Tvrda bije na nebese,
U ſtožeru da se jakom
Pakô drma i potresa!

I ja vidjeh — da u prahu
Utjehe se nadje prije,
Neg u magli, i uzdahu,
Gluhim nebom što se vije!

MINITE ME . . .

Minite me misli crne.
Uspomene bježite s oka;
Rad vas moje srce trne,
Bol se budi preduboka — —
Tajna suza vedje rosi,
Kosu ježi znojno tjeme,
Kô da vapi, kô da prosi:
Minite me, minite me!

U kraj sada, zlati snovi,
Čašo gorka usred jada!
Jao, jao i grobovi
Od praznih su sladji nada!
Što će oni angjel — sani,
Što i ono blago krilo,
Što djetinstva nevin — dani?
To je bilo, to je bilo!

Danas? bježite misli krute,
Crni vel mi na oltaru,
Neprebolne rane ljute
Srce more nehogaru!

Palit moram mnogo žrtvu
I utješnu i cvatuću,
Jednu majku plačem mrtvu,
Drugu plačem umiruću!

Bježite sancí — oh da mogu
U grudi vas svoje shranit,
Za viek u tom suznom logu
Pokopat vas i pohranit . . .
Mante me se — jao meni,
Ni tuj niste sahranjeni;
Srce nam je nalik liesu,
Gdje mrtvací mrtví niesu!

U PONOĆJE . .

Na umorne vedje težak pao san,
Kô na drago lice crn kad vel se sklada —
A kroz plačnu sjetu, kroz nuj nevoljan
Uzdližu se sjene — duša plače mlada —
Spominjem se majko moja,
Prvog cvieća, prve zore,
Angjeoskog milopoja,

Kad nevine ustne sbore . . .
Spominjem se rajske sreće,
Dok još neznah, što je zloba;
Al i smrtne one svieće,
Al i jednog plačnog groba!
I u suzah novu noć sam čekô — —
A do zore? Jošte je daleko!

Iz daljine tajni huji uzdisaj,
Liena noć se vlači zlokobnomu satu;
U suzi se topi drhtav svjetla sjaj,
Pa sve zrijem kô kroz maglu njeku zlatu ..
Spominjam se ljudskog grieha
I krvave one jave,
Odurnog im grohot-smieha,
Gdje nedjelo svoje slave!
Sve mi sgazi noga kleta,
Al oprostí Bože krivim;
Tek mi ljubav osta sveta,
Za nju moram još da živim!
Za nju dišem, za nju vrag me smotô,
Gdje si dane? — Strpi se siroto!

Tihim sankom jurve snije sve, ah, sve,
Mojim samo mozgom prolietaju srsi;
U budućnost kad se misô navrne
Kô da rikom lava ove dahću prsi . . .

Što će zanos tih njedara,
Bogoduhe duše znamen,
Što li iskra božjeg žara,
Što vječite pjesme plamen?
Aj, što mari sviet za muku
Kad pjesničko srce vrije,
Kad ne znade smrznutih ruku
Na toj vatri da ogrije!

Gusle uzmi, te svietom prosjači,
Pjesmom ljubi, pa tad prezren plači!

Aoh, crna noći, kakva l nam je kob,
Nije l tebi sestrom sudbina poštenja?!
Tko zanosio misli, to je tekao rob,
Gdje da podlak čuti bratinskih trpljenja?!

Ođeci se mirnog kruha,
Pa se kreni svietom borit,
Kad te kora nadje suha
I tu će ti gorkom stvorit!
Nek su paklom njedra tvoja,
Budi žrtvom tudjeg biesa — —
Onda si mi, tugo moja,
Pjesnik pravi, sin nebesa!

Vapi zoru, da sve srce puca
Viek ćeš čuti! Šuti, ponoć kuca!

Ponoć kuca — muklo kobni bije bat
Iz valovja kô da utopljenik cvili,

I dok svatko sniva u taj dremni sat
Moj se samo jecaj pod nebesa krili —
Težka li je, trnja puna
Ova staza, kud mi poći,
Pa i sišla na me kruna
Ta će kasno, kasno doći!
Moga vieka cielo cvieće;
Svezati će dobri ljudi,
Uz voštene smrtne svieće,
I na tom im hvala budi!
Uztrajat ću — i dosad sam čekô;
Tek je ponoć — zora je daleko . . .

SJENI MAJKE.

Ah, da vidiš, sjeno majke moje,
Kako nekome sunce omrklo je,
Plakala bi s njegovijeh jada
Ondje možda, gdje miruješ sada!

Ah, da vidiš, sjeno majke moje,
Srca jade, srca nepokoje,

Šinula bi na te prokletnike,
Mladih dana klela bi krvnike!

Vidila bi: cvieće ono prvo,
Kako ga je ljuti vihor shrvô,
Kako ga je otrovala zloba
Kužnim dahom, kužnijim od groba!

Pa kud kreneš, tražeć milosrdja
Srca nadješ — al od kama tvrdja;
Sunce moje trak na strvi baca,
Nebo moje ustne su mrtvaca!

Ustne bliede, ustne zaklopljene
Neimaju utjehe za mene,
Znaju komu blagoslova diele,
Meni kad bi — i s njim bi me klele!

II.

Ah, da vidiš, sjeno majke moje,
Sried te smjese i miljenče tvoje,
Stresla bi se rad njegovih jada
Ondje možda, gdje miruješ sada!

Nij toliko, sveta moja sjeno,
Lice moje tugom izranjeno,

Jer već rano izkušstvo me uči,
Da poštenje u zapečku čuči!

Ne, ah, prvi odkad vrisnuh „jao!“
Skroman dosad viek sam protrajao;
Pošten živiš i o kori hljeba,
A kad to je — čega još ti treba!?

Već mi, majko, milijoni stenju,
Sdvojan narod pod nebo mi penju,
Smrtan rod se bez ičesa radja,
Hrvat s lanci tek na sviet dohadja!

Plač plačemo kroz vjekove krute,
Plač plačemo — a nebesa šute!
A ja pitam, čuteć takve jade:
Gdje je onaj, koj strielu imade?!

III.

Aoh, šjeno mile majke moje,
Da ti vidiš tužno djete tvoje,
Trpila bi s njegovijeh jada,
Molila bi za patnika mlada!

Zar da kamen pod glavu si stavljam,
Kô očajnik zelen viek probavljam . . ?

Ja bih trebô biela njedra njena
Na odmore roba izmučena!

Ja bih trebô zagrljaja vruća,
Kad bi mila ustna joj drhćuća
Šaptala mi; „Ne zdvoj, družo zlati,
Tko nij sretan, dok ga ljubav prati?“

Tko da trpi uz ognjište svoje?
Sve, ah, drugo, sve, ah, umrlo je,
Suh kad krušac, a uz lišca draga,
Sladji ti je od nebeskog blaga!

Skromnog žića času, času sveti,
Što je živjet, što bez tebe mrijeti?!
Sreća orô na timoru nije,
Već kô pauk kutići se vije!

KLEKOH TEBI NA GROB . . .

Klekoh tebi na grob — ah, ni isti pakô
Vrio tako nije, košto duša moja,
Mila moja majko! gorko li sam plakô,
Suzom se je grumen orosila tvoja.

Tužio sam pravdu, što u blatu driemlje
Pred svevidnim okom, koje svud se toči;
Joj, u ovih burah prašina sa zemlje
Najbistrije kô da natepla je oči!

Tužio sam ljude, što se znanjem diče,
A ne ćuteć srca i vidom su sliepi — —
Znaj, veleum čistih iz prsiju niče,
A i hrasti traju, dok ih koren kriepi!

Tužio sam magle mrkoga im čela,
Kô da mudrost samo gromovi se vije!
Srce uvijek tražim, srce žara vrela,
A ledeni umnik žića vriedan nije!

Plakô sam ti majko, — kukavica živa
Kô da kobno kuka, a nad tvojim grobom;
Našao sam riedka srca milostiva,
Našao sam mnoga, koja biju zlobom

Šuštio je vjetrić — humi kô i mravlje
Širili se poljem, tek o križu velak
Vijao se tužno, kô da na pozdravlje
Ručicom ti naše nevini angjelak.

Sve sam majko gledô — pucale mi prsi —
Gutao sam suze, rigô uzdisaje,
Planuo bih vatrom, stresli bi me srsi;
Čemu drugi pakô, kad ga zemlja daje?!

Ginu, ginu ljudi, srcu kad onomu,
Što će ponest cielo brdo zlata vriedna,
Ah, izreć se stidim, srcu kad je tomu
Pretežka mà samo sirotica jedna!

Plakao sam jošte — ali život novi
U drhćuće živce meni strujit poče . . .
Oh, da samo znamo koliko l grobovi
Klonulih duhova k' uzkrснуću roče!

Oдох tad od tebe — skoro doć ću opet
Grobe nad sve mili, da bi s nova plakô, —
Past ću na te i tad propinjan, al propet
Nigdar ni do vieka — srce nosim jako!

TAJNA MOĆ.

Kad mi srce plače,
Znoj na čelo skače,
Kô da nečja ruka blaga
Na mene se sklada . . .

Kada duša moja
Težka sluti boja,
Tad mi blagi glasak sbori:
Ne zdvoj, već se bori!

Kad bi po sto puta
Kob me strla ljuta,
Tad oćutim pomoć blagu,
Gdje mi daje snagu.

I kud gođjer s'kre.ô
Čedo nevidjeno
Viek uljeva blagoslove,
A u prsi ove . . .

Na ostvaru nada
I sried crnih jada,
Srce tebe milo prosi:
Oj, angjele, tko si?

SONETNI VIENAC.

I.

Tamninom misli motale se moje,
Na tmurnih burah d. htale mi grudi
I re'koh: božji valjda to su sudi,
Da pečat nebo svezao je tvoje!

Jur klonuv nadom u spasenje koje
Ja čekah samo, da se sdvojnost sbudi;
Poznavah trpnju, al gonjen od svudi
Ne znadch, da l ću odhrvati boje!

Tad plakat stadoh — suzà moja kanu
Drhćućom vedjom niz drhćuća lica,
Vrh tmurnog čela ponosna mi svanu,

Da tuj mi bude zviezda-vodilica!
Do sada Bože, tek sam tmini znao,
Al sad u tami žižak zadrhtaol

Al sad u tami žižak zadrhtaó,
 Po nužnoj magli nujan trak mu pada,
 Gdje stoput duša zajecala mlada,
 Nad grobom gdje je grobe proplakao. .

I drhćuć niem mi potitravat stao
 Nad prvom srećom pod gomilom jada;
 Sva u njem moja sakriva se nada,
 Na čelo odkad sumorno mi pao!

Na ono čelo, kud se slutnje tmurne
 Sestara klupkom vežu nesmiljenim,
 Da iz tog gnjezda, a za noći burne

Ukôbe ponoć graktom neželjenim!
 Gluhoće sried te on mi poostao
 I makar na nj' da grozni vihar pao!

3.

I makar na nj', da grozni vihar pao,
Plamečak njegov pobjedno se vije!
Ne, nema sile, da mu mrakom skrije
Svemoguć porod, s kog mi zasijao

Nad razvalištem, kud se vječni „jao!“
Mrtvonog vlači, misleć, sam da plije
Kroz svemir sanja, koje duša snije
Odkada plam se u njoj buditi stao — —

Ne, nema sile! — a kad bi i htio,
Da otmeš mi ga, tad bi misô krvnu
Prevukô crnim, pa bi požalio,

Što takva želja prsi ti oskvrnu!
Tà u njem samo sve je blago moje;
Neumrl sjaj mu — ljubav samo to je!

Neumrl sjaj mu — ljubav sama to je
 Za tobom, čista dievo premilena,
 Za tobom, spase žiça izgubljena,
 Za tobom, pjesmo svake pjesme moje!

Po kojoj danas eno satrto je
 Vragom leglo — zmija ta šarena ;
 Po kojoj otrov sreće i imena
 Sad nadom rosi na poglede tvoje!

Da postah ohol, jer mi dušu mladu
 Posvèti pričest — nebesnica hrana,
 Uzkrisiv opet na umoru nadu,

Po kojoj cvjetam osušena grana
 Zelenim svibnjem — usried zime svoje
 Za tobom, koju medj andjele broje!

5.

Za tobom, koju medj andjele broje
Plačuće strune pjevaoca tvoga,
Zazivljuć tebe — vilu pieva svoga,
Nek prigneš njemu blago srce tvoje.

Tà, čuj, jur davno ustne nisu moje
Sažegle nebu dara žrtvenoga,
A trovne suze oćajanja moga
Ja dvojim, da se uz andjele roje!

Pa moli ti; jer osvetnice striele
Na nekog poraz moraju da stresu,
A ove grudi grozotom su klele,

A ove ustne molile niesu!
Al Bog će prostit, svoj kad dignu „jao!“
Oltari srca, gdje sam proplakao!

6.

Oltari srca, gdje sam proplakao
U suzan glas, u tužno uzdisanje,
Videći, dušo, gdje mi prve sanje
Zmijokos vrag sve pod srp kosit stao —

Kad pepeo mi po priegoru pao,
Kad svuda slušah samo umiranje,
Kad suze one, suze svakidanje
Sa očiju sam niemo brisat znao ...

Prazninu čuteć u kojoj je tada
Tumarala ni jedna samo želja,
Da nadjem tebe, utješnicu jada,

Da nadjem tebe, srcu spasitelja
Na čije nebo tad bih uzdisao:
Nek tvoj bi mene plamen ogrijao!

7.

Nek tvoj bi mene plamen ogrijaó,
Nek ti bi, milko, koju ljubim toli
Moj udes strla, kog ja ne namolih
Do groba makar milost vapijao . .

Tà, kud sam drugud pogled upirao
Ah, prve nade i zadnje mi boli,
Neg u te, dušo, koju kad zavolih
Zavòlih košto andjel tek bi znao!

Vijući, drago, prve osjećaje
U vienac tvomu djevojačkom čelu,
Darivajuć ti prve uzdisaje,

Što ljubav diše u srdašcu vrelu,
Što ljubav diše, a na ustne moje,
Nek usrećiš me dahom duše tvoje!

8.

Nek usrećiš me dahom duše tvoje,
Nek odkriješ mi zastor moga raja
I gdje bje suza, žar nek ogrijava
Razagna magle, što se slutnjom roje.

Kad novim čuvstvom srce planulo je,
Nek nova sreća vilu mi obaja!
Ta, nije možno, da je pjesma vaja
Vjekovit listak lovorike moje!

Ne, nisu, srce, plačni hiri ovo,
Ja štujem patnju — i njoj se podajem,
Al ima trenak, kad bih prorokovô

Budućnost, skromnim pobraćenu rajem,
Gdje snosio bih srca smirenoga,
Ah, zlato moje, križ naroda moga.

9.

Ah, zlato moje, križ naroda moga
I mene čeka — žrtvu zadojenu —
Pa privij zato dušu posvećenu
Uz lomno krilo roba ubogoga

I — žrtvuj se! u pjesnika ćeš tvoga
Ti naći ljubav — al u mnogom trenu
Orosit suza vedru će ti zenu;
Crn kruh je plaća duha vilenoga!

Al žrtvuj se, da lakše kob podnesem,
Duboki u driem sve jur klonulo je
I ja bih morô, da tim robljem stresem,

A slab u žice jedva diram svoje,
Trepteći, što sve srca polomljena
I ja još moram primit na ramena!

10.

I ja još moram primit na ramena,
A evo ruka drhturi mi speta,
Dok gledam sve, što meni bilo sveta
U prahu ležat krila satrvena,

Znajući, da bi tebe, premilena,
Ovjenčô jednom list milijeg cvieta,
Ti sretnija bi protrajala ljeta,
Neg uz me, sestro dušom poželjena!

Al vjernijeg si srca našla ne bi,
Neg ovo za te, što do groba bije
I što je sretno, kad čuti o tebi!

Čuj, to ti srce prvu molbu vije,
Želeće sginut rad naroda svoga,
Al kud ćeš trhom lanca vlastitoga?!

II.

Al, kud ćeš trhom lance vlastitoga?
Prognanik raja, kud će glavu sklonit,
U kakav kraj li bôno srce ponit,
Da nadje krilo sried očaja toga?!

Ah, kud će, kud — — neg praga a do tvoga
I tuj na rodni zid ti se oslonit,
Prigušiv jecaj nieme suze roni,
Cjelivat stanak milog zlata svoga,

Snatreći barem, da cjeluje stiene,
U kojih ona diše blagoslovom
Pod onom krunom, koja ne uvehne,

Dok bude ljubav dušom svenirovom,
Dok bude srca i onog plamena,
Čim sgrijat želim brata zapuštena.

12.

Cim sgrijat želim brata zapuštena,
Al, jao, za sad samo željom vrućom,
Jer — tuj ti šapćem ustnom zamirućom,
Da moja crkva sva je razvaljena,

Gdje vrag je povrh boga razorena
Poplesat voljan krivnjom vapijućom!
Sad znadeš, zašto željom uzdišućom
Uz očaj zovem tebe, premilena!

Od tvoje duše iskru tražim žara,
Nek skupna ljubav čiju biedu sgrije,
Nek novi oltar nikne sried njedara;

Tuj tamjan nek se na spas puka vije!
Nek tvoja vjera barem borca spasi,
Kad moje, dušo, ognjište se gasi!

Kad moje, dušo, ognjište se gasi
 Života tražim ja na prsih tvojih,
 Tà, gle, za narod srce tvoje goji
 Onolik žar, koj andjelom te krasi.

Ljubeći puk svoj, dušo, velika si!
 A za nj' se i moj uzdah nebu roji —
 I — sve nek gine samo on nek stoji,
 Ah, to su, milče, moga srca glasi!

Pa dignimo se i u žaru svetom
 Koraknimo po stazi mučnog hoda,
 Al znoj naš roblju nek procvjeta cvietom,

Sva ljubav naša na oltare roda!
 I kad dobrotom prodahnuta sva si;
 Oj, žrtvuj se i daj me, daj me spasi!

14.

Oj, žrtvuj se i daj me, daj me spasi,
Pa sjaj mi trajno, kad si zasijala
Na grud, gdje j' svaka žica popucala
Tek ona ne, što plačnu pjesmu glasi.

Oj, žrtvuj se, tà ja te znadem da si
Poštene majke mlieko usisala,
Odgojit kada tako te je znala,
Prvenstva vienac da ti čelo krasi!

I da sam blažen, kad te gleda oko,
Gdje uz nju stupaš skromna, skromna toli
A ipak sveta kó nebo visoko,

Na koje smierno ovo srce moli,
Što ljubilo te, dok kod zibke tvoje
Tamninom misli motale se moje!

Tamninom misli motale se moje — —
 Al sad u tami žižak zadrhta
 I makar na nj' da grozni vihor pao,
 Neumrl sjaj mu — ljubav sama to je

Za tobom, koju med andjele broje
 Oltari srca, gdje sam proplakao,
 Nek tvoj bi mene plamen ogrijao,
 Nek usrećiš me dahom duše tvoje!

Ah, zlato moje, križ naroda moga
 I ja još moram primit na ramena;
 Al — kud ćeš trhom lanca vlastitoga,

Al čim da sgrijeti brata zapuštena?
 Kad moje dušo ognjište se gasi —
 Oj, žrtvuj se i daj me, daj me spasi!

JA UZRIEH TEBE . . .

Ja uzrieh tebe — ti me okom sretnu,
A bolne grudi plašno uzdrhtale,
Vrijuća suza zenu zali sjetnu
I tiho, tiho ustne prošaptale:
Ah, smiluj mi se, dušo!

Ti vidiš sama, da me jadi brate,
Do Golgote da hudu kob mi sliedit,
Al srce to, što kuca za Hrvate
I tebi krušca znalo bi privriedit,
Tek smiluj mi se, dušo!

Tà, ja bih tebi tisuć svio sreća
U sudbu makar propanuo crnju,
Ti snivala bi sried ruža i cvieća,
Dok ja na oštrom brigovô bih trnju,
A za te, dobra dušo!

I dok bi duh tvoj u nedužnom sanku
Na nebu sried svog zavičaja bio,
Ja radio bih — tek da na uranku
Pred tvojim licem kazat bih se smio,
A znojan, za te, dušo!

Pa što bi jadi, što napor i boli,
Kad ja bih sve ih žrtvovao tebi;
Koliko l suza to već oko proli,
Pa zašto još ih izplakalo ne bi,
A za te rajska dušo?

Tà, što bi bol, kad ti bi dievo mila
Za gluhe noći tješit mene znala,
Kad znojno čelo na grud bi si svila,
Kad tvoja bi me ruka milovala,
Ah, što bi boli dušo!

I nek bi tudja skršila me zloba,
Ja miran s ovog prešao bi svieta,
Tà, suzna gruda krvavog mi groba
Nada sve tebi ostala bi sveta;
Ah, tebi, mila dušo!

Tek da me ljubiš, sreće eto meni,
Ti čista dievo, Hrvatice živa,
Ti cvietku divni, raju premileni,
Oj, budi, budi meni milostiva,
Pa ljubi mene dušo!

VEČERNICE

Drhće mrak,
Tih je zrak,
Samo misli, misli moje
Na koljeno hite tvoje,
Milen pozdrav tebi nose,
Pa ti vape, pa te prosc:
Da se moliš na nebese
Za me, dušo, gdje rodjena jesi!

Pokoj svud — —
Jedna grud
Samo diše k onom kraju,
Gdje mi sniješ, mili raju,
Gdje su tvoji andjel-dvori,
Gdje života luč ti gori — —
Je l to na jad, il na sreću,
Reći neću, jao, reći neću!

Drhće mrak,
Tih je zrak,
Njetko tihe sanke snije,
Njetko plačne suze lije,

Dok se tmurna vije misô
Podnebesju, gdje je pisô
Vječni Bože kob svakomu,
Kako komu, jao, kako komu!

2.

Šušti listak,
Vjetrom podrhtava,
Kao srce
Ljubav kad poznavâ.
Vel se vije
Tmurnih po nebesih —
Gdjegdje zviezda
Žalobno se kriesi.
Gdjegdje travkom
Glasak tih procvili,
Mir, tišina
Opet sve prekrili — —
Noć se mota
Dolom i po gori,
Suhom strni
Vjetrić tih lahori —
Tiho, tiho
Kô kad ponad liesa,

Molitva se
Penje pod nebesa,
Kad se grobljem
Uzdisaji roje . . .
Zdravo, sliko,
Sadašnjosti moje!

3.

Al će tmina
Crnim mrakom minut,
Iza noći
Bijeli danak sinut,
Tople zrake
Nebeskoga žara
Grijati će
Kralja i bogara,
Pjevat će se
Plamno i veselo,
Što bi kricpko
Grlo ponijelo — — —
Ali hoće l
Tebi noći moja
Prosinuti
I zorica tvoja,

Je l će sreća
Obasjat te rajna?
Bože, Bože,
Ah, to mi je tajna!

4.

Tiho, tiho,
Noć se tamo svila,
Gdje mi sladjan snivaš sanak,
Dušo moja mila,

A tim rajem
Bljed mjeseče sjaji,
Pa ti priča: ko l su hladni,
Gdje ti nisi kraji!

Blagi odah
Znojnu grud ti suši —
I šapće ti tajne glase
O trpećoj duši!

A ja? — samac,
Sried sobice male,
Kobno mislim: kô l su njekoć
Moje ruže cvale —

I na kamen
Vruće tišćem čelo,
Dokle tihi sanak ljubi
Tvoje lišce belo . . .

5.

Čuj! drhće zrak,
Moj uzdah mir mu muti —
Ah, u boli srce tužno
Ne može da šuti!

Ti snivaš — jel . . ?
Tà gdje ti poznaš jade?!
I andjeli i nebesa
Mladjan vjek ti slade!

Al ustaj sad,
U zvjezdno nebo zirni,
U taj prostor veličajni,
U taj prostor mirni

I gledaj — tam
Gdje zvijezda u mrak tone;
Ah, to ti je suza grozna
Suza duše bône !

Ti snivaš — je l . . ?
Tà gdje ti poznaš jade?!
I andjeli i nebesa
Mladjan viek ti slade!

6.

Sjajiš, sjajiš mjesečino,
Preko groba otca moga,
Preko groba majčinoga
Sjajiš, sjajiš mjesečino!

Drhćeš, drhćeš blijedi trače
I nad kućom, gdje mi spava
Moje milče, moja slava,
Drhćeš, drhćeš blijedi trače.

Težka suzo, težja kletvo!
Moji mrtvi mene ćute,
Moji živi meni šute;
Težka suzo, težja kletvo!

Aj, ti muko ponajtežja
Živa mi se srca gube,
Grobovi me samo ljube,
Aj, ti muko ponajtežja!

Kroz oblake raztrgane
 Mutan mjesec zuri na me,
 Pa se čudi: čemu lutam,
 Čemu ljute suze gutam?
 Al tako mu zrake bajne,
 Da on znade moje tajne
 Skrio bi se lika snena,
 Strag oblačnih tih koprena,
 Jer — ja ljubim!

Lutam, srnem uza žale,
 Pa tihane, slušam vale
 Kako šapću milo . . milo,
 U svoje me mame krilo.
 Bi li sišô? Daj se srami,
 Pjesnikovi to su i plami?
 Svih još jada nisi kušô;
 Onda? onda, sanjaj dušo,
 Kada ljubiš!

Drugi ljudi domu hrle,
 Da si mila lišca grle,
 A ja srca izjadana
 Do čistog joj srnem stana,

Uz kućni joj klonem kamen,
Tuj me novi grije plamen;
Joj, kad stiene, ledne stiene
Toli griju tužna mene,
Što bi srce?!

8.

Niti bdijem niti snijem,
Pod nebo si uzdah vijem;
Tuj na grani od oblaka
Zvezdovitog usried kriesa
Kumim Boga i nebesa,
Da ti, dušo, noćca bude lahka!

Moli moja duša mlada
Kô da nema svojih jada,
Jača mi ju ljubav žari,
Neg su brige, neg su boli,
Zato tiho, tiho moli,
Nek te sanak andjeli obdari!

Evo — sneni časak došô,
Opet jedan danak prošo,
Al ne traže ove grudi,
Da l osvitkom zore druge

Druge će se roditi tuge,
Tek ti, dušo, sretna se probudi!

Čuj —!

6uj, dušo to! — — gle, krvne ove sjene,
Jož, kosturje li vidiš okovato . .
Na čelu gle im osvetnice žene —
Kud jure? Moli, ja sam preslab za to!

Ah, kud će, kud? joj, gledaj, ili nemoj
Još veće groze, da kameni sve se:
Gle, lanac krut o kosti izsušenoj,
I gledaj ruku, gdje rešetkom trese,

Pod crno nebo crnji zid se penje,
A u njem —? mani, slike te me mani!
Je l puca grud, il sova to li stenje?
Oj, jao onim, što su sirotani!

Što skriva on? ah, pakla ljutog muke,
Slobodu dievu gvoždjem okovatu,
I konop čvrst i oštre one kuke,
I krvni nož — zahvalnost to Hrvatuu!!

Ah, svud je bolje — moj narode jadni,
Ah, svud je lakše — ubogaru biedni;
Svud kruha više — mi smo samo gladni,
Svud vode više — mi smo samo žedni!

Pa šutimo li sramotom nas tlače,
A pisnemo li — hladne bi nas legli,
Konopac onaj sve jače i jače
Božanstvu našem o vratu bi stegli!

Joj, slušaj to — gle, dušo, ove sjene . . .
Da li kosturje li vidiš okovato!
Na čelu gle im osvetnice žene . . .
Daj, moli, moli — ja sam preslab za to!

ŽIVOT I LJUBAV.

Prosio me jednog dana
Koru krušca starac sliepi,
Molila me za taj darak
Njegva kćerka, andjel liepi.

I kad pitah starca sieda,
Da l ga muči vječna tama?
Rekô mi je: da je sretan,
Sva mu sreća — kćerka sama!

Kad mu ljute navru suze,
Pa mu suha lica rose,
Tada njene ustne mile
Tiho mole, tiho prose:

Oj, ne plači, otče dragi,
Ne spominji svoje vaje,
Zar ljubavi kćerke tvoje,
Još ti srce ne poznaje?!

Kad mu drhtav korak slabi
Uzbrdicom mučnom brdi,

Andjeo mu onaj kaže,
Gdje mu prieti kamen tvrdi.

S nje mu sije sjajnim suncem
Očinjega mraka tama,
Rekô mi je, da je sretan,
Sva mu sreća — ona sama!

Mrko mu je nebo rujno,
Sve su zvijezde — suze svete,
Ona mu ih s neba kupi,
U biserne dare plete.

Pa kad noći sliepog vida
Jednoć dodje noću blaga,
Stavit će mu u vrh groba
Onaj darak kćerka draga.

Pitati će mnogi ljudi,
Tko pod onim grobom snije?
Mamit će ih ono blago,
A sve blago — suze dvije!

Al će moja pojmit duša
Vedru sreću sta ca sliepa
I milotu onog dara,
Što ga savi kćerka liepa.

Tà zar nije grobak onaj
Knjiga suza, razboj boja ;
Prosjak sliepi -- kob života,
Kćerka mila — ljubav moja!

KAD BI . . .

Kad bi vedro nebo ono
Tvojim okom bilo tajnim,
Pa bi žeglo zrakom milja,
Zrakom milja, suncem sjajnim;

Kad bi pune prsi tvoje
Bile poput vala meka,
Gdje te morska vila nija,
U naručje voljko čeka;

Kad bi andjel suzom sreće
Oškropio tvoje krilo,
Nek bi tvoja mladost bujna
Uviek cvala milo, milo,

A kad ne bi plač sirote
Tvoje sreće ogorčao,
Rekô bih ti, da si liepa,
Al te ženom ne bih zvao!

Što bi meni plamen oka,
Kad to svijest ti bila ne bi;
Tražio bih blagog mira,
Sginuo bih, a po tebi!

Što bi meni prsi pune,
Silne poput mehka vala,
Kad bi tuj me mjesto milja
Gladna smrt dočekala.

Čemu znojno tvoje krilo;
Zar da crkvom strasti bude?!
Ne radja nas na svijet žena
Tek za ženu, već za ljude!

I gdje tielo sito gine,
Ondje duša gladna vapi;
Sve bi dala ustni mojoj,
Duši žednoj niti kapi!

Pa kad sva bi moć ti bila
Tek na perju loga snena,
Zamamna bi mogla biti,
Ali nikad, nikad — žena!

Začesmo se — robovi smo,
Okovi nam konac sude;
Ej. ne rodi danas žena
Tek za ženu, već za — ljude!

LJUBIMO SE!

Ljubimo se! jer budućnost svieta
U ljubavi samo srećom cvjeta!
Raj je ona, kad te ni Bog neće,
Njene sreće blago ponajveće!

Prah nam otac, suza bi'a mati,
Slabe crve ljubav Bogom sbrati
Nad grobovi, gdje se rote jadi
Stieg pobjede ljubav samo sadi!

Ljubimo se! uz cjelove mile
Bit će ruže, gdje su zmiје bile;
Ljuta žedja neće skočit na te,
Dok je suza, što se liju za te!

Jesi l tužan, utjehe si nadješ,
Kada biedan pod svoj krovak zadješ;
Jedan pogled — i sva briga minu,
Jedan cjelov — do neba te vinu!

Oj. uz onu kolievku još ranu
Molte majke molitvu tihanu,
Da čedancu, dok vam milo sniva,
Druga zibka blagoslov uznija!

Neka raste, a s njim nek se vije
Ono ranče, što za njega žije,
Nek ga kriepi i u život budi;
Gdje je ljubav, tuj su ti i ljudi!

Motat će ga oluja života,
Da je samac pao bi sirota;
Al se milče neprelomno bori,
Nije slabo — jer mu srce gori!

Sva mu snaga — pogled onaj blagi,
Sva mu sreća — osmjeh onaj dragi,
Sve mu sanje — duša ona njena;
Što je teško, kad te ljubi delcat žena!

Oj, kad srce stenje ti u mukah
Ljubav ti je materinja ruka;

Kora krušca — to je samcu malo,
Al da dieli — još bi preostalo!

Pa me ljubi, milovanje moje
Čistim žarom čiste duše svoje;
Bit ću blažen, jer u mojoj biedi
Samo ljubav ine raja vriedi!

Uz PROZOR . . .

Uz prozor stojim naslonjen,
A misò mi se vije
Na jug moj živo poželjen,
Gdje njeno srce bije.

Pod menom dolje šumi grad,
Nad menom zviezda sjaji;
A ja tuj stojim sam i mlad,
Drugari tek mi vaji.

S daleka, gledaj, spješi sviet,
Sve srca srcu hrle;

S daleka tamo trn i cvjet
I ljube se i grle . . .

Baš čelo meni mali stan,
Kroz prozor drhće svieća;
Obitelj tuj svoj sniva san;
A za me — gdje je sreća?

Gle, opet tamo biela sjen
Kroz mrak se nekud vije — —
A ja — ? oj, na jug poželjen
Sva želja moja plije.

Tuj sniva ona — tiha noć
Nad sanjom joj se kruži;
Oj, sladka joj je, sladka noć,
Tà, na što da se tuži?

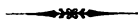
Nju grli sladke majke raj,
Nebesa na nju paze;
Ne, ne zna ona pakô taj,
Kad po srcu ti gaze.

Milolik snije andjel moj,
A raj se u njoj skriva . . .
Čuvarom budi Bože njoj,
Mà o kom da mi sniva!

A ja na. sneni zurim grad
I staze gledam gluhe — — —
Prazninu kroz tu crni jad
Sa ustne juri suhe.

Mahnita kletva kroz taj mir,
Uz divlju bjesneć šalu:
Hà, tvoj je život bučni vir,
A nada — pjen na valu!

Da sginem? al kô ti sni
Andjelci mi se bliže:
Oj, nek se dižu valovi
I pjena im se — diže!

PRIMORKINJI.

Pjena mora . .

Pjena mora — biele grudi tvoje,
Sitni biser pod koraljnim usti,
Glasak milen — kô da vile poje,
Kad se na žal bajna večer spusti.

One oči — tajna su dubina,
Onaj odah — kô da lahor diše,

Pa se dušo vodena medrina
Tajnim šaptom razdragana niše . . .

Tvoja mladost -- nebo otvoreno,
Drhtaj sunca povrh vala z'ata;
Moja nada — jadro polomljeno,
Moja sreća — za pjenu se hvata!

Vienac 1884.

Oj, sanče kolievke . .

Oj, sanče kolievke, oj, srećo djetinstva,
Gdje si sada?
Ti prva ljubice, mog prvog proljeća
Vehneš mlada!

Ti vehneš uboga, jur toli zarana
Mrazom klonu;
A komu ostavljaš, tol rano shrvana
Nadu onu?

U njenu htjede grud svog milja nježni cviet
Željno stresti . .
Aj, vehni cviete moj, tà nekome će te sviet
O križ splesti!!

Moć zagrljaja.

Daj, da tisnem cjelov na ustanca vrela,
Ovijmo si, dušo, ruke oko vrata!
U ljubavnom plamu svetog kod propela
Molimo se tako za trpećeg brata.

Moje čelo mračno na grud ću ti svinut,
Slušati ću, kako srce kuca tvoje;
Suza će se moja u prah tuj razplinit,
Ljubav će ju svetiti na spas braće moje!

Gledat će nas zemlja zagrljena tako,
Andjeli će poznati boga vrh bogova,
Budit ćemo mrtve, tã zar ne bih plakô
A na tvojih njedrih suzom blagoslova?!

TVOJ VIENAC

Moj oltar — to je tihi dom,
A poviest — evanjelje;
Tuj prvim dušo, zavjetom,
Posvetih svoje želje.

I ja ti rekoħ : za tebe
Žrtvovat sve ću svoje;
Al znaš li, ćim ću najljepše
Ovjenčat čelo tvoje :

Kad grmne prva smrtna ciev
Kô trublje glas nad grobom,
Kad bljesne mač i vatre siev
Ja dielit ću se tobom !

Do polja poć ću bojovna
U četi osvetnika;
A ti ćeš ostat mućena,
Tà — žena buntovnika !

Nad glavom će ti psikat rug,
Urlikat će ti zvieri — —
I smijat će se, da te j drug
Baš izdao na vjeri ;

A ja ću jurit razbojem
Kô osvetničko zrno . .
Il da se vienca dovijem,
Il da bih u grob srnô.

I neću mislit kako ti
Tim ljuće jade snubim ;

Ja želim dušo muku ti
Baš zato — jer te ljubim!

Na oštar ću te navest trn,
Na krvav put junaka,
I ti ćeš kušat udes crn,
Al — ti ćeš biti jaka.

Zanosit tvoga srca žar
Veselit će se gladu;
A od mene će bit ti dar:
Što ostavih te jadu!

Pa — kad te prieka shrva kob,
Kad smrt ti bude plaća,
Oj, možda, dušo, na tvoj grob
Oholit će se braća!

I pisat će ti zahvalu:
Bijaše žena sviesti;
A od tog krunu dičniju
Ne umijem ti splesti!

0\$ 0.51

Op 1/15

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

A 000 119 472 9

